



MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztos ipart!”

De ziua cooperăției

De PROF. GR. MLADENATZ

Membrii comitetului central al Alianței cooperative
internationale.

Și anul acesta, Alianța cooperativă internațională, organizație careia îi este afiliată de mulți ani Cooperăția română, lansează un apel către cooperatorii din întreaga lume, invitându-i să sărbătorească Ziua Cooperăției.

Miscarea cooperativă românească aderă cu entuziasm la această manifestare a solidarității cooperatiste.

Ziua Cooperăției, care se sărbătorește în toate centrele cooperative importante din țară, trebuie să fie mai ales un mijloc de propagare a ideilor cooperatiste în masele largi ale populației dela sate și din orașe.

Imprejurările grele din ziua de azi trebuie să ne îndemne se strângem rândurile în jurul steagului cooperăției.

Producătorul agricol, mai ales țăranul agricultor, lucrează în pagubă, din pricina prețului scăzut al produselor sale, în disparitate cu cele industriale, meșteșugarul se plânge că nu are de lucru, iar consumatorul găsește că prețurile bunurilor de consum sunt acum exagerate, în disparitate cu puterea lui de cumpărare.

Cooperăția este chemată să intervină, ca prin înălțarea intermediarilor inutili ce se interpun între producător și consumator, prin raționalizarea și ieftinirea producției și a circulației bunurilor economice, ca și printr-o organizare și raționalizare a întregii piețe economice, să remedieze într-o cât mai desăvârșită măsură aceste neajunsuri.

Când se va produce sistematic, cu cheltuieli cele mai reduse, în raport cu necesitățile de consumație, crizele economice cari sdruncină bazele însăși ale ordinii economice actuale, dacă nu vor dispărea complet, vor fi în orice caz mult atenuate.

Azi, când economia liberală este abandonată, și când se pun bazele unei economii noi, ordonate, cooperăția este chemată să joace un rol de importanță decisivă. De altfel, pretutindeni, în toate noile sisteme de organizare a economiilor naționale — rămân rezervate cooperăției trei importante sectoare ale vieții economice: economia rurală pe exploatarea agricolă mică și mijlocie; economia micilor meșteșugari patroni și organizarea consumatorilor.

De aceea, cu acest prilej, îndreptăm un nou și înflăcărat apel către intelectualii cari au contact cu masele muncitoare dela sate și din orașe să-și dea contribuția lor neprecuțită pentru triumful ideii cooperatiste.

— AZ IPARKAMARAK SZÖVETSÉGE AZ EZÜSTSZAZASOK BEVONASÁT KÉRI A PÉNZÜGYMINISZTERTŐL. Bucurestiből jelentik: A kereskedelmi és iparkamarák szövetsége kérést terjesztett a pénzügyminiszter elé az „ezüst” százások visszavonása érdekében. A szövetség emlékiratában rámutat arra, hogy az „ezüst” százások miatt napirenden vannak a konfliktusok kereskedők és vevők között. Ez teszi halaszthatatlanul sürgőssé az ezüstnek nevezett érméknek a forgalomból történő kivonását.

Igaz beszéd iparosokhoz szövetkezetek világnapja után

Irta: REINHART GYULA

Vasárnap ünnepelték az egész világ szövetkezetei annak tizenötödik évfordulóját, hogy megalakult Svájcban a szövetkezetek nemzetközi szövetsége, amely kimondotta, hogy minden július első vasárnapján meg kell ünnepelni a szövetkezeti napot, a szövetkezeti eszme terjesztése és uralomra jutása érdekében, mely eszme egyedül alkalmas, hogy a népet egy táborba hozza és biztosítsa az örök békét.

Románia, mely szintén tagja a világsszövetségnek, méltóan ünnepelte meg a szövetkezeti napot. Bucurestiben két helyen volt hivatalos ülés. A minisztereken és az országos szövetkezeti vezetőkön kívül Bucuresti és a vidéke számos szövetkezete vett részt ezeken a gyűléseken. Az egyiken Mladenatz Gr., a szövetkezeti eszme régi bajnoka volt a vezérszónok, a másikon maga Negura Mihai a szövetkezetek minisztere mondott ünnepi beszédet. Igaz hitet tettek mindannyian a szövetkezeti eszme mellett, mely hivatva van felváltani a már száz év óta uralkodó kapitalista rendszert, szebb és jobb jövőt hozva az emberiségre.

A szövetkezeti eszme alig száz éves. Eppen most kilencvenhárom éve, hogy hét szegény angol takács megnyitotta az első szövetkezeti boltot. Ma 150 millió tagjuk van az egész világ minden országában működő szövetkezeteknek, működnek pedig ezek a szövetkezetek a kölcsönös segítés alapján. Az egész világon 34.000 kisiparos szövetkezet áll fenn, ötmillió taggal.

Romániában a szövetkezeti mozgalom nem tekint nagy multra vissza. Alig husz éves itt a mozgalom és mégis egymilliónégyszázezer tagot számlál. A tagok legnagyobb része hitelszövetkezetekbe tömörült, mert a hitelszövetkezetekhez 1.100.000 tag tartozik, míg 300.000 tag a szövetkezetek többi fajtájára jut. A romániai mozgalom egyoldalú, mert igen kis része fogyasztási szövetkezet, holott éppen ezek a szövetkezetek érintik a nép legszélesebb rétegeit. Kivételt képez Ardeal-Erdély, ahol a „Hangya” fogyasztási szövetkezetek széles elterjedésnek örvendenek. Ezek a fogyasztási szövetkezetek, valamint az Ardeal-Erdély-részi „Unio” tagjai tartották meg a szövetkezeti napot Timișoara-Temesváron, ahol Gyárfás Elemér, az „Unio” elnöke, valamint Bethlen László gróf, a fogyasztási szövetkezetek szövetségének vezérigazgatója méltatták a több száz szövetkezet megjelent tagjai előtt a nap jelentőségét.

Minden eszme, bármennyire magas és bármennyire nagy horderejű, kihatásaiban kell érvényesülnie. Nekünk, iparosoknak is azt kell vizsgálnunk, milyen előnyöket nyújtanak nekünk a szövetkezetek és miképpen kell azokat megalkotni és vezetni, hogy minél kevesebb áldozattal, minél nagyobb sikert és eredményt érjünk el általuk javunkra és hasznunkra. Nem szabad megállnunk a hitelszövetkezeteknél, amelyek elsősorban, mint a szövetkezeti nevelés iskolája jöhetnek számításba, mert az iparosokra nézve sokkal fontosabbak a beszerzési, a termelő, a raktár, illetve az elárúsító szövetkezetek, melyek hivatva vannak az iparost állandó munkával ellátni, nyersanyagáról gondoskodni, a termelést megkönnyíteni, szerszámok és gépek által a végül a kész iparcikk eladásáról gondoskodni és így mentesíteni az iparost a gondoktól. Ezek a szövetkezetek szövetségekbe tö-

mörülve az egész ország ipari szükségletének ellátását lesznek hivatva kezükbe venni. Ez a legcélszerűebb mód, hogy kiszorítsuk a külföldi árukat.

A kézműipari hitelintézet felállításáról szóló, ezévből megszavazott törvény ezt célozza. P. Alexandrescu Roman munkaügyi államtitkár a napokban érdekes nyilatkozatot tett a nagyfontosságú kérdésben.

Kijelentette, hogy a kézművesek állami hitelintézete már augusztus elején megkezdte működését, mert az állam, a Banca Nationala (Nemzeti Bank), a munkásbiztosító pénztár, valamint a Creditul Industrial (Ipai Hitelintézet) a szükséges tőkéket aláírták. Ardeal-Erdély városaiban már sorra alakulnak a szövetkezetek az új törvény határozmányainak megfelelőleg, mert az új törvény utasítása szerint kisiparosok kizárólag ilyen szövetkezetek jótállásával kaphatnak hitelt.

Az iparos szövetkezeteket a szövetkezeti törvénynek megfelelőleg kell megalakítani, működésük teljesen önálló lesz, csupán a hitelnyújtás szempontjából kerülnek a kézműipar állami hitelintézetével kapcsolatba.

Az ut tehát ahhoz a pénzhez, amelyet az állam a kézműipar felsegélyezésére és támogatására a kézműipari hitelintézethez központosított, a szövetkezeteken keresztül vezet. Ezt a pénzt évi ötvenmillióval egymillió leire akarják emelni állami hozzájárulásból és felhatalmazták az intézetet, hogy ezen az összegben tud is rendelkezésre álljon a kézműiparnak, amely a mezőgazdaság után egyik legértékesebb termelő osztálya a nemzetnek és kizárólag nemzeti, mert semmiféle összeköttetésben a külföldi tőkével nem áll. Az iparosokon fog mulni, hogy ezt a segítséget és támogatást saját, jól felfogott érdekükben használják fel.

Ha meg lesz a kellő összetartás és áldozatkészség, ha lelkiismeretes, önzetlen férfiak veszik kezükbe a vezérést, ha az irigység, a gyűlölet és egymás megcsufolása helyett a szeretet, a bizalom és egymás megbecsülése tölti be a lelkeket, hisszük, hogy a legközelebbi szövetkezeti napon nagy eredményről, hatalmas sikerről fogunk e helyen büszke öntudattal beszámolni.

— SZÁZKILENCEVENKÉT MILLIÓT FOLYÓSÍTOTTAK AZ ÁLLAMI TARTOZÁSOK FIZETÉSÉRE. A júliushavi állami kiadások összeállítása alkalmával a következő összegeket vették fel a kiutalások közé a lezárt költségvetésekből fennmaradt tartozások készpénzfizetésére: Az 1934—35 és az 1935—36 évi hátralékok fedezésére: nemzetvédelmi minisztérium 3.930.023, pénzügyminisztérium 15.356.986, nemzetnevelésügy 1.994.857, belügyminisztérium 1.200.000, földművelésügy 35.000 lei, munkaügy 200.014 lei, összesen 23.216.880 lei. Az 1936—37 évi költségvetés hátralékainak fedezésére: nemzetvédelmi minisztérium 43.446.575, pénzügy 16.000.000, nemzetnevelésügy 12 millió 81.511, belügy 48.169.520, közmunkaügy és közlekedésügy 700.000 lei, igazságügy 1 millió 592.590, földművelés ügy 22.934.193 lei, ipar és kereskedelmi minisztérium 1.656.844, munka- és egészségügy 10.650.942 lei.

Hatféle mesterkönyv megváltását követelik a Timişoara-temesvári asztalosoktól

Szerzett jogok birtoklása esetén nem törvénye s eljárás az új ipartörvény rendelkezéseinek betűszerinti végrehajtása.

Nem jogos az öt évi ipargyakorlás és tíz évi segédidő megkövetelése sem

A napokban kezdődött meg Timişoara-Temesváron az iparigazolványok felülvizsgálása s máris beigazolódnak látszanak mindazok az aggályok, amelyek az új ipartörvény gyakorlati alkalmazásával kapcsolatosan támadtak. Köztudomású ugyanis, hogy az új törvény az iparágak szinte végnélküli sorát tartalmazza, vagyis nem elégszik meg az eredeti iparokkal, hanem azokat részletezi és felosztja. Így például

hatféle „asztalosipar” van, négyfajta pékipar, a borbélyiparban is különválasztja a törvény a „borbélyt”, aki borotvál, a hajápoló „fodrásztól”, nem is beszélve a manikűrözőről, vagyis kézápolóról.

Igy van ez minden iparágban.

Ennek a túlzott szakmai megkülönböztetésnek a következményei most jelentkeznek.

As iparigazolványokat felülvizsgáló bizottság felszólította az asztalosiparosokat, hogy válasszák ki a hatféle asztalosipar közül, melyiket akarják gyakorolni, hogy az új mesterkönyvet ennek megfelelően állítsák ki.

Ez érthető megdöbbenést keltett az érdekeltek körében, miután a butoriparos egyben fényező munkát

is végez, de elvállal épületberendezési munkát is, ha akad. Előállott tehát az a helyzet, hogy

az asztalosok vagy kénytelenek lesznek működésüket teljesen specializálni, ami a jelenlegi körülmények között lehetetlen, vagy pedig hatféle mesterkönyvet kell váltaniuk iparuk gyakorlásához.

A Timişoara-temesvári asztalosiparosok most érdekképviselőik útján az illetékes minisztériumhoz beadvánnyal fordulnak, amelyben rámutatnak arra, hogy az új ipartörvény „a szerzett jogok tiszteletbentartásáról” intézkedik, viszont a gyakorlati alkalmazása során a szerzett jogokat semmibe veszik.

Az iparigazolványok Timişoara-temesvári becserélése során más sérelmek is adódnak. Így például azoktól az iparosoktól, akik képesítésüket 1936 első hónapjaiban, vagyis röviddel az új ipartörvény életbe léptetése előtt szerezték, öt évi ipargyakorlás, vagy tíz segédév felmutatását követelik. Az ipartörvény 1936 április 30-án lépett érvénybe, tehát itt is szerzett jogok megsértéséről van szó. Az új ipartörvénnyel kapcsolatos sérelmekkel egyébként az Iparos Szövetség július 2-iki bucureştii kongresszusa is foglalkozott.

Pop Valer dr. miniszternél interveniált Satumare-Szutmár iparossága a kisajátított Iparos Otthon visszaadásáért

A miniszter megígérte, hogy a sérelmet orvosolni fogja.

Ardelean Octavian dr. vármegyei prefectus, dr. Benea Stefan polgármester és Dragos Aurél főesperes, szenátor együttes közbenjárása folytán sikerült a Satumare-szutmári Iparos Otthon küldöttségének kihallgatást kapnia dr. Pop Valer kereskedelmi és iparügyi miniszternél, aki a napokban a városban tartózkodott.

A miniszter nagy figyelemmel hallgatta végig az Iparos Otthon képviselőinek előadását és kérelmét, amelyet Kondor Gedeon, az otthon elnöke tolmácsolott és amely arra irányult, hogy a kereskedelmi miniszter vesse közbe nagy befolyását abból a célból, hogy az Iparos Otthon nagyértékű ingatlan és ingó vagyonát a munkakamara az otthonnak adja vissza.

A küldöttség szóoka részletesen ismertette a miniszterrel ennek a fájdalmas ügynek előzményeit és az egész Satumare-szutmári iparos társadalom kívánságát.

Pop Valer dr. kereskedelmi és iparügyi miniszter a küldöttséget jóakarattal megnyugtatta és megígérte, hogy az Iparos Otthon sérelmét a lehetőséghez képest orvosolni igyekszik.

Az Iparos Otthon küldöttsége abban a reményben távozott a kihallgatásról, hogy

a miniszternek sikerülni fog az iparosság súlyos sérelmét eloszlatni és a kérdésben kielégítő megoldást találni.

A kereskedelmi miniszter dőlben a román kisiparosok Vladimirescu-uccai klubhelyiségében is lá-

togatást tett, ahol a vezetőség élén Simţion Aurel tanár, a román kisiparos-klub elnöke fogadta és üdvözölte. Pop Valer dr. az üdvözlő beszédekre válaszul kijelentette, hogy

a román kisiparosság érdekeit eddig is a szívén viselte és ezentul is mindent meg fog tenni a román ipari érdekek védelmében.

A délután folyamán a miniszter megjelent az új gör. kath. templomban, ahol a gör. kath. egyház vezetői nagy melegséggel fogadták a vendéget. A miniszter elragadtatással nyilatkozott a templom művészi és architektonikus szépségeiről.

A programnak megfelelően, a miniszter ezután Baia-Mare-Nagybányára utazott.

AZ ÁLLATVÉDŐ.

Vidéken történt ez az eset.

A mészáros rajtakapta a kutyáját, hogy elloptott egy darab húst és ezért alaposan elpöföli.

Epen arramegy a segédjegyző és rászól a mészárosra:

— Ne bántsa azt a kutyát, már eleget ütötte.

— Üthetem — vág vissza a mészáros — az enyém a kutya.

— Igen ám, de tudtommal maga az Állatvédő Egyesület tagja, hogy fér össze ez a kettő?

— Ugy, hogy a kutyát mint privátember verem.

KÜLÖN TUDAKOZÓ.

Pesten történt az új telefonkönyv megjelenése utáni napon. A telefonközpontban a „Külön tudakozó” kapja a jelzést és azonnal jelentkezik:

— Halló itt Külön tudakozó.

— Halló, — mondja egy férőhang — ma este szeretnék egy kicsit szórakozni.

— Parancsolja a színházak műsordát?

— Nem kell.

— A mozikét?

— Az se kell, ellenben... kedves kisasszony, várja ma este!

„Az ipartestületi vagyon az iparosoké...”

Elkeseredett hangú panaszok az Oradea-nagyváradl építőiparosok szövetsége ülésén az Oradea-nagyváradl iparosok otthona, a helyi Iparos Kör elvétele miatt.

Az Oradea-nagyváradl Építőiparosok Szövetségének választmánya napokban tartott ülésén a felosztott ipartestület vagyonának problémájával foglalkozott. Az ülés minden egyes felszólalója lélekbe-markoló határozottsággal jelentette ki, hogy a volt ipartestületi vagyon a törvény szerint az iparosoké és ehhez ragaszkodnak is. Nem akarjuk elhinni, — ez volt a felszólalók hozzászólásának lényege, — hogy az iparosokat az otthonukból teljesen kizárják.

Itt élünk le életünket, a mi pénzünkön építették ezeket az épületeket, jogunk van tehát hozzá. Nem adjuk fel jogainkat és reményünket, hogy az iparosságnak mint a múltban, helye lesz a saját otthonában. Negyvenkét éve járok e falak közé, — jelentette ki egy idős iparos, izgalomtól remegő hangon, —

s a sírás fojtogat, ha arra kell gondoljak, hogy száműznek innen bennünket.

Az iparos szekciók tagjainak oda kell hatni, hogy ez meg ne történjen s a vagyon felett az iparosság rendelkezék.

Nem akarjuk elhinni, bár a kamarai tanács csak huszonöt százalékban iparos, míg a másik ötven százalék munkás és huszonöt százalék tisztviselő, hogy ki akarják szorítani az iparosokat abból az épületből, amelyhez sem a munkások, sem a tisztviselők egy téglát sem adtak.

Időközben megjelent Matei Moga munkakamarai elnök, ki vázolta elgondolását s a most tervbe vett hárommillió kölcsönnek felvételét, amely három százalékos kamat mellett kilenc évre szólna. Ezzel óhajtja megoldani a helyzetet. A 11 százalékos banktartozás likvidálására és a fennmaradó cirka 1 millió 300 ezer leiből olyan építkezési befektetést csinál, amely által minden ezirányú sérelem megszűnik. Kéri a megjelenteket, legyenek iránta bizalommal és türelemmel, mert a mai helyzetért különben sem ő felelős.

A kamarai elnök szavaira Weisz Pál, a Kisiparos Liga jelenlévő főtitkára válaszolt. Elsősorban kijelentette, hogy a Liga és kamara elnökének személye között a legteljesebb bizalom áll fenn. Megemlíti, hogy több beadvány, amelyet a Liga továbbítás miatt, részben helyi elintézés végett a helyi munkakamarához benyújtott, ezeknek eredményéről, nem tudni mi okból, értesítést nem kapott. Ebből az iparosság azt látja, hogy a munkakamaránál az iparos érdekek háttérbe szorulnak. Megemlítette azt is, hogy az iparosság legfájóbb sebe az Iparos Kör elvétele — s sajnos, — a munkakamara nem igyekszik az Iparos Kör visszaadásával a nagy hiányt pótolni.

Virányi Béla főmérnök, a Szövetség elnöke, megköszönve ugy a munkakamara elnökének, mint a Kisiparos Liga kiküldöttjének megjelenését, a gyűlést berekesztette.

KOMOLY SZANDEK.

Róka Bandi hónapokig udvarolt egy lánynak, míg végre egyik nap elébe állt és megkérte a kezét.

— Bandikám, — mondta a lány — bár nem ért váratlanul a dolog, de...

— De? — kérdezte Róka.

— Háromnapig gondolkodási időt kérek.

— Ajjaj, ez már baj.

— Ugyan miért?

— Mert három nap alatt még én is meggondolhatom a dolgot.

Magyar iparosok!

Rendeljétek meg a

Magyar Nép című lapot

hetenként husz oldal nagyságban jelenik meg. Előfizetési díj egy évre 150 lei, félévre 85 lei. Kiadóhivatal: Cluj, Baron L. Pop 5. — Kérjen mutatványszámot! — A lapban állandó iparos rovat!

Nagy frikciós présünkön és lemezhengerünkön lemezhengerelést és préseléseket vállalunk

Dukász Testvérek

Arad, Strada Goldu 3.

Szabó Béni szücsmester, országgyűlési képviselő kibontotta az országos szindikátusi mozgalom zászlaját

Szilárd alapokra kell épülnie az iparosság országos szindikátusi mozgalmanak és ez a szilárd alap Braşov-Brassó város iparos szindikátusainak szövetsége lesz. — Minden iparost hangsúlyozottan érdekel tehát, milyen alapon alkotja meg Szabó Béni a Braşov-brassói iparosság szindikátusait és azokból a helyi szindikátusok szövetségét.

Vessen számot önmagával Brasov-Brassó város minden egyes iparosa és utánuk az ország egész iparossága, mert ha ez nem sikerül, évtizedekre le kell mondanunk arról, hogy az iparosmozgalomnak akcióképes országos intézménye legyen.

Alábbiakban hatalmas tanulmány szövegét közöljük teljes részletességgel. Egy esztendő munkája fekszik ebben a tanulmányban Szabó Béni szücsmester, országgyűlési képviselőnek. A tanulmány — joggal állíthatjuk — megérte a ráfordított nagy fáradságot. Benne van minden, amit Szabó Béni mint szücsmester, mint tényleges iparos, a Braşov-Brassói iparosság vezére több évtizedes iparosmúltja árán tapasztalt, de benne van Szabó Bénié, a politikusnak a tömegek fölé emelkedő kivételes tudása, ereje, szervezőképessége is.

Ne tévesszen meg senkit, hogy a tanulmányban csak Braşov-Brassóról van szó. Minden város Braşov-Brassó, ha az, aki az alábbiakat olvassa, erre gondol. És minden városnak, minden város iparosságának erre kell gondolnia, hogyha fel akarjuk venni a harcot a súlyos gazdasági krízissel és az iparosságot más irányból is fenyegető nagyszámu veszedelemmel.

Olvassa el minden intelligens iparos, akinek ez a lapszám a kezébe kerül, Szabó Béni tanulmányát. Olvassa el és okuljon belőle önmaga és kartársai javára.

Szabó Béni kiáltványa Braşov-Brassó város, a megye és az ország valamennyi iparosához

Braşov-brassói kisiparosok! Amikor e füzet szerkesztéséhez fogtam, minden idevonatkozó határozattól függetlenül, tollamat Braşov-Brassó város egykor világhírű kisipari múltja s az akkori időkben élő kisiparos társainknak e város életében s annak falain kívül is domináló szerepének ténye irányította. A múlt nemcsak értékes tanácsot, de sokszor parancsot is ad a jelenben élőknek. Ilyen parancsot látnak és látnak e város mindenik nemzetiségéből és mindenféle ipari szakmájából összetevődött vezető társaim is, amikor egy erős összefogással azt kívánják elérni, hogy Braşov-Brassó város kisiparát a régi híres nivóra emeljék s a kisiparos társadalmat az őt megillető helyre juttassák. Nem tévesztjük szem elől el, hogy e város falai között vannak kisipari szakmák, melyeknek szervezett intézmény keretében levő múltja meghaladja a félezer esztendőt. Ezek a régi intézmények a maguk széleskörű önrendelkezési jogokkal, összefogó szabályzataikkal, testvéri egyetértő szellemükkel fejlesztették abban az időben világhírűvé a Braşov-brassói kisipart és védelmezték a város kisiparosainak minden térre kiterjedő érdekeit. Ezért tarjuk szükségesnek, hogy

a régi bevált intézmények helyébe, minők a „céhek”, később az „ipartestületek” és azok szakosztályai voltak, a jelenlegi törvények által biztosított alapon olyan új intézményeket létesítsünk, melyek teljes odaadással foglalkoznak az egyes iparágak minden szakmai kérdésével és a keretükbe tartozó kisiparosok szociális helyzetével.

Szakmai intézményeket akarunk létesíteni előbb Braşov-Brassóban, majd az arra illetékes vezető iparos társainkkal karöltve Ardeal-Erdélyben, s később országaszerte egységes szabályzatok alapján, amelyekben mint egy szép nagy családban az egyetértés, testvéri szeretet, az egymás megbecsülése, támogatása, segítsége, az emberiségnek eme örök értékű kincsei képezik azt az örök fényt, mely jótékony melegével egyformán sugározza be e nagy családok minden tagját.

Az így megalakított szakmai szerveknek előbb megyei, majd országos, később országos központi szerveket kívánunk felállítani, jól szervezett irodákkal, hozzáértő tisztviselőkkel, egy erős

és jól szervezett háromnyelvű kisipari lappal, hogy mindezek birtokában a kisipar és a kisiparosság érdekei a legteljesebb módon előmozdíthatók és megvédhetők legyenek.

Azt akarjuk, hogy, mint a nyugati nagy, iparos államokban, úgy itt nálunk is legyen a kisiparosságunk egy olyan kisipari szerve, melynek az erőt és hatalmat a kisiparosság önkéntes módon adja s a mely erő birtokában e szerv a kisiparosságot minden kérdésben és minden irányban hathatósan képviselheti.

A fejlődésre és előhaladásra vágyakozó romániai kisiparnak és kisiparosságnak életérdeke, hogy olyan szerve legyen, ahol a politikai, világnézeti, faji és vallási kérdések teljes kizárásával, kizárólag szakmai, szociális és jóléti kérdésekkel foglalkozik.

Husz év óta állok a Braşov-brassói kisiparosság élén, ahová minden alkalommal egyhangulag állítottak. Egy kiváló vezető gárda támogatása mellett, a teljesítő képesség határáig menve, állottam és állottunk a Braşov-brassói iparosság szolgálatában, mindenütt és minden alkalommal megvédve a kisiparosság érdekeit, ahol s amikor a magam és magunk ereje lehetővé tette. Nem én vagyok hivatva e munka értékét elbírálni, melyért soha egy leinyi ellenértéket nem kaptam, illetve nem kaptunk.

A Braşov-Brassói ipartestület történelmi jelentőségének minősíthető utolsó közgyűlése kimondja, hogy szindikátusi alapon kell szervezkedni

A „Braşovi Ipartestület 1936. március 30-án tartotta történelmi jelentőségének mondható utolsó közgyűlését. E közgyűlésen a napirend rendszeres pontjain kívül megegyeszer részletes tárgyalás alá kerültek a kisiparosok összes kívánságai, sérelmei s a vezetőség azokat szóbeli és írásbeli uton megegyeszer eljuttatta az összes illetékes helyekre.

E közgyűlésen indítvány tétetett arra nézve, hogy az új ipartörvény alapján megszüntetendő ipartestület helyett, mely a kisiparosságnak egyformán volt hivatalos és szociális szerve, egy másik új szerv létesítésék, melynek keretében a kisiparosság

Kilenc éve vagyok kisiparos tagja a román parlamentnek.

Ezen idő alatt csaknem kizárólag e tiszttségemnek élve állottam első sorban kisiparos társaim szolgálatára, nemzeti különbség nélkül. E munkálataim rendjén sem nem igényeltem, illetve el nem fogadtam soha semmilyen címen semmiféle ellenértéket.

A kisiparosság tervbe vett megszervezésénél is kizárólag a kötelességérzet vezet.

Fájna azt látni, hogy ez az értékes társadalmi osztály szétszakadozzon s így értékben, tekintélyben kevesebb legyen, mint volt.

A kisiparos társadalom szétforgácsolódása nagy hátrányt jelentene az egyesekre, a szakmákra, magára a kisiparos osztályra és nem utolsósorban magára az államra nézve is. Ugyanis öntudatos, teherbíró polgárok nevelése, sokféle formában az állami életnek is előnyére válnék.

Amidőn a nagyhorderejű kérdés megoldásához fogunk s az alább következő tervek szerint azt megvalósítani akarjuk, számítnunk mindazon hatósági tényezők támogatására, kikkel e tervünket közöltük és közölni fogjuk.

De különösen számítnunk azon iparos társainkra, akiknek javára, támogatására, védelmére életre kívánjuk hívni a tervezett intézményt.

Számítnunk arra, hogy a kisiparosság belátja azt, hogy akkor, amikor minden társadalmi osztálynak meg van a maga autonóm szerve, úgy az egykor erős és híres kisiparososztály is képes lesz ilyen szervezet létesíteni és fenntartani.

En és vezető társaim e téren vállaltunk, végeztünk és megtettünk minden előkészületet a kisiparosság célzerű megszervezésére. Vállaljuk az ezzel járó további nagy munkát is, ha iparos társaink hajlandók lesznek támogatni.

Ha azonban iparos társaink részéről csak a sokszor tapasztalt közönyt fogjuk látni, ha összetartás és megértés helyett a széthúzás, az egyenletlenség fog jelentkezni, úgy nem akarván hiábavaló munkát és áldozatot hozni, a magam és magunk részéről a kérdést véglegesen le vesszük a napirendről.

szociális érdekei kellő támogatásra, védelemre találhatnak.

Ezen indítványt a közgyűlés az összes hozzászólók támogató és helyeslő nyilatkozata után egyhangulag elfogadta, utasítva a vezetőséget annak gyakorlati keresztülvitelére.

Szabó Béni, a testület elnöke is közölte, hogy az indítvány gyakorlati keresztülvitelére az egész vonalon megteszi a szükséges lépéseket s e tárgyban minden szükségesnek vélt alkalommal megkérdi a vezetőséget a végső fokon az összes Braşov-brassói kisiparosokat.

Életbe lép az új ipartörvény.

Az új ipartörvény 1936. április 30-án lépett életbe. A törvény 189-ik szakasza kimondja az ipartestületek átvételét a vagyonuknak a munkakamara kisipari szekciójának hatáskörébe utalását.

Ennek alapján a Braşov-brassói felszámoló bizottság ülést tartott és a munkakamara tisztviselőit kiküldötte a testület vagyoni helyzetét megállapítása céljából, ami 1936. május 6-án meg is történt.

A Braşov-brassói ipartestület végleges felszámolása s vagyonának átvétele.

Az ipartestület végleges felszámolása 1936. november 3-án történt meg, mely időpontig a Braşov-brassói testület hivatala üzemben volt, csupán a hivatalos ipari okmányok kiadását szüntették be 1936. április 30-án.

Célszerűségi okokból a testületi irattár, berendezés, stb. Szabó Béni elnök felelősségére helyén maradt, az iparosoknak és minden érdekeltnek a szükséges esetekben rendelkezésére állott s a végleges teljes átadás 1937. április 30-án történt meg.

Megszűnése után is tovább működik a Braşov-brassói ipartestület.

Az új ipartörvény életbe lépésével beállott helyzet, a régi ipari okmányok kicserélésével kapcsolatos sokféle teendő a kisiparosság érdekében szükségessé tették, hogy a felszámolás alatt álló ipartestület továbbra is üzemben maradjon, hogy helyisége és tisztviselői ideiglenes jelleggel egyelőre az év végéig megmaradjanak.

Az átmeneti időben a felszámolás alatt álló ipartestület előjárósága, kiegészítve a 23 szakosztály kiküldöttjeivel, több ülést tartott. Ezen ülések egyikén 1936. június 5-én kimondotta, hogy

a testület helyiségét az év végéig bérben tartja, a tisztviselőket korábbi javadalmazásai mellett ideiglenesen alkalmazza, azért, hogy az ipartestület körletébe tartozott iparosoknak, munkásoknak, tanoncoknak segítségére lehessenek, főképp az ipari okmányok becserélése alkalmával.

Kimondotta az előjáróság, hogy ezen intézkedésével a munkakamarának is segítségére kíván lenni, hogy az ipari okmányok becserélése annál könnyebben mehessen végbe s hogy ezen új hatósági intézménnyel ezáltal is elősegítse a békés kapcsolatot.

Ezzel kapcsolatban kimondotta a szakosztályok kiküldöttjeivel kiegészített előjáróság az összes volt testületi tagok nevében, hogy az ipartestület 1936-ra megállapított költségvetésében szereplő tagsági díjakat az iroda további fennfartására és a tisztviselők fizetése céljára 1936. április 30-tól december 31-ig önkéntes módon tovább fizetik.

Hogy a vezetőség mennyire helyesen járt el, misem bizonyítja jobban, mint az, hogy

az ipari okmányok becserélése rendjén az iroda az iparosoknak és munkásoknak 2168 esetben állt rendelkezésére.

Ezen idő alatt a vezetőség állandóan foglalkozott a kisiparosság új megszervezésének kérdésével, kimondotta a megszervezés szükségességét és e célra a szindikátusi rendszert tartotta a legmegfelelőbbnek. E tárgyban a szakosztályok is gyűléseztek

s eddig 9 szakosztály mintegy 18 iparággal foglalt határozottan állást a szervezkedés mellett s egyeseknél a munkálatokat is beindították.

A tovább működő ipartestület kimondja a szindikátusi mozgalom megindítását.

A felszámolás alatt álló Braşov-brassói ipartestület előjárósága, kiegészítve a 23 szakosztály elnökeivel, vagy azok helyetteseivel, 1937. január 5-én tartotta utolsó záró ülést, melyben az elnökség részletesen ismertette az összes idevonatkozó kérdéseket, a felszámolás megejtését, a volt testületi vagyon átadását, melynek végösszege 27,205 lejt tesz ki.

Ugyanezen gyűlés foglalkozott az iparosok megszervezése kérdésével és egyhangulag kimondotta, hogy a volt ipartestület teljes előjárósága, kiegészítve a 23 szakosztály elnökeivel vagy azok helyetteseivel, átalakul egy nagy szervező bizottsággá.

A gyűlés továbbá kimondotta, hogy a szervező nagybizottsági és számvizsgáló tagsági tiszt ségeire ugyanazokat kéri fel, illetve bizza meg, akik a tisztségeket a volt ipartestület elnökségében és számvizsgáló bizottságában legutóbb betöltötték. Névszerint a következők:

Szabó Béni elnök, Aldea Ioan, Turmuz Hana,

Dánér Lajos alelnökök, Csákány Balázs pénztáros, Blücher Wilhelm gazda, Constantin Petrea ellenőr, Modovan Gheorghe, Zink Johann és Lengyel L. Béla számvizsgálók.

Ugyancsak kimondotta a gyűlés, hogy átmenetileg megtartja a volt testületi helyiséget és a volt testület tisztviselői közül a következőket: Papp Jenő és Domaretski József titkárokat, Soşoiu Aurelia tisztviselőnőt, továbbá Santa János altisztet, korábbi javadalmazásai mellett.

Miért elengedhetetlen követelmény az iparosságnak szindikátusokba tömörülése?

A kisiparosság ügyeivel kapcsolatosan három különböző szervre van szükség. Az első az a szerv, ahol a kisiparosság minden ügyes-bajos dolgával foglalkoznak. A második az arra illetékes helyi hatóság. A harmadik az illető kormányhatóság. E három szerv harmónikus összemunkálkodása szükséges ahhoz, hogy a kisiparosság állandóan napirenden levő kérdései rendre közmegnyugvást keltő megoldást nyerjenek.

Különböző formákban így oszlanak meg a kisiparosok intéző szervei a külföldi ipari államokban is. Így volt ez nálunk is az új ipartörvény életbelépése előtt. Az ipartestületek szakosztályai voltak az elsőfoku, az ipartestületek és a többi I. és II. foku iparhatóságok (városi tanácsok, főszolgabíróóságok és alispáni hivatalok) voltak a helyi hatóságai és az illetékes minisztériumok voltak a legfelső szervek.

Az új ipartörvény megszüntette az ipartestületeket s velük együtt az ipari szakosztályokat is. Az ipartestületek s más I. és II. foku iparhatóságok munkakörét átadta a munkakamarának, melyek a jövőben egyedül képezik a helyi kisipari hatóságokat s amelyek szervezetüknél fogva kizárólag csak hatósági szerveknek tekinthetők.

Milyen formában a legcélszerűbb a kisiparosok megszervezése?

E tekintetben hónapokon át tartó tanácskozások, tanulmányozások voltak, míg végre a szindikátusi forma mellett foglaltunk állást, melynek keretében az egyfajta vagy rokoniparágak képviselve foglalnak helyet és közös erővel örködnek a szakma érdekei fölött, miáltal automatikusan védelmet nyerne az egyes tagok érdekei is.

Ezt a formát kellett válasszuk azért is, mert az 1921 május 26-i szindikátusi törvény és az ezt módosító 1924 február 6-i és 1927 április 22-i Jogiszemélyiségekről szóló törvény egyszerű eljárás mellett nyújt lehetőséget ilyen szindikátusok létesítésére.

Azonkívül figyelembe kellett vegyük egyes nyugati országok új ipartörvényeit is, melyek nagy ivben térnek vissza a szakmai szervekhez s például Ausztriában teljesen visszatértek a cég-rendszerhez, mint amelyet évtizedes megfigyelések alapján a legalkalmasabbnak találtak, egyfelől a kisipar fejlődésére, másfelől a kisiparosságnak erős és egészséges középosztállyá fejlesztésére.

Szóba került az is, hogy a kisiparosságot valamelyik meglévő országos jellegű kisipari egyesület keretébe szervezzük meg. Azonban e tervet több oldalról el kellett ejtsük, főképp pedig azért, mert a számba jöhető ilyen egyesületek keretében a különböző iparosok nem osztódnak szakmai szervekre s e nélkül az általunk első helyen tartott cél, a szakmai élet fellendítése stb. nem lett volna elérhető.

Miképp gondoljuk a kisiparosoknak szindikátusi rendszer szerint való megszervezését?

1. Mivel a törvény szerint már 10 egymáshoz vagy rokonszakmához tartozó iparos megalakíthatja a maga szindikátusát, így mindazon helyeken, hol nagyobb számban élnek a kisiparosok, megalakítandók a különféle szindikátusok.

2. Az így megalakított szindikátusok egy vagy több megyére kiterjedő hatáskörrel szövetségbe tömörülnek és a szövetség részére megfelelő hivatalos helyiséget állítanak fel a szükséges számú tisztviselők alkalmazása mellett. Ezen irodák feldolgozzák az összes szindikátusok részéről az irodához elintézés végett áttett ügyeket és azok elintézése érdekében a különböző helyeken eljárnak. Továbbá különállan

A gyűlés a kijelölt elnökségnek teljes felhatalmazást adott a szervező munkálatok folytatására.

A fenti módon kijelölt elnökség rendszeresen tartja üléseit, intézi a hozzátartozó ügyeket. Ennek rendjén intézkedett, hogy a különböző szakosztályok a Temetkezési és Segélyező Egyesület gyűléstermében zavartalanul tarthassák szakmai üléseiket. E tárgyban megfelelően átírt a rendőrhatalóságoknak és a vármegyei prefekturának.

Ennélfogva már az eddigi tapasztalatok szerint is fordultak elő zavarok, mivel a munkakamarák mint helyi hatósági szervek nem támaszkodhatnak egy alsófoku szervre, vagyis azokra a szakmai szervekre, melyek nélkül hivatásukat a felső ipari szervekkel szemben teljesen és kielégítően megoldani képtelenek.

Hiszen most, amikor még csak kialakuló formában van e nagy hatáskörrel bíró helyi szerv, máris számos olyan kérdés merült fel a felső kormányhatósági szerv részéről, melynek helyes megoldását a munkakamara csak a régi ipartestületi szakosztályok volt vezetőségi tagjai segítségével tudta keresztülvinni.

Ezért tehát a tervezett szindikátusok a munkakamarák mellett igen fontos intézmények fognak lenni s ezeknek tökéletes működését nagyban elő fogják segíteni, amire élénk példával szolgálnak a hasonló szerepet betöltő munkás és magántisztviselői szindikátusok.

Az eddigi megbeszélésekre hivatkozva ezért látja szívesen a munkakamara a kisiparosság szervezési törekvéseit, sőt olyan kijelentésekre is hivatkozhatom, mely szerint a szervezésnél segítségünkre is fog lenni.

Ugyancsak beható vita tárgyát képezte a kisiparosságnak nemzetiségi alapon való megszervezése, szindikátusi formában. Ilyen értelemben e tervet is el kellett ejtsük, a többféle ok mellett főképp azért, mert a kisiparosságot nemzetiség és szakmák szerint szétosztani nem lehet, vagy ha egyes helyeken lehetne is, az ilyen szerv nem volna képes olyan tevékenység kifejtésére, melyre multhatatlanul szükség van. Tehát rendkívül beható tanácskozás után választottuk a rendelkezésre álló lehetőségek közül a legcélszerűbbet, a szindikátusi rendszer megszervezését.

A kisiparosok nemzetiségi alapon való megszervezéséről.

E fontos kérdéssel, mely napjainkban oly nagy aktualitással bír, szintén részletesen foglalkoztunk és arra az álláspontra jutottunk, hogy mindenik nemzetiséghez tartozó kisiparosok tetszésük szerint szervezkedjenek külön nemzetiségi alapon is, ahol a törvények keretein belül foglalkozhatnak politikai, faji, vallási, társadalmi, kulturális, jótékonyasági kérdésekkel. Többé-kevésbé mindenik nemzetiségnek vannak külön kisipari szervei. Ezeket erősítsék, fejlesszék, ha szükségét látják, vonják egyéges szervezetbe, avagy létesítsenek új általános szervet. Az e téren végzendő munka semmiképp sem zárja ki azt, hogy a közös főszervben, a szindikátusokban ne tudnának a legteljesebb összhangban dogozni, mint ahogy e téren sok értékes példára hivatkozhatunk.

is rendelkezésre állanak az egyes tagoknak az alapszabályokban meghatározott kérdésekben.

3. Amennyiben több megyében megalakul a szindikátusok szövetsége, úgy ezek egymással lépnek szövetségbe, mely esetben az egyes megyékben levő szindikátusi szövetségek ennek fiókjaivá válnak.

Eszerint felépülen egy hármas rendszer, mely felülről lefelé így alakulna ki:

I. Ardeal-erdélyi kisipari szindikátusok szövetsége x. városban.

II. Ardeal-erdélyi kisipari szindikátusok szövetségének Braşov-brassói stb. fiókja.

III. Braşov-Brassó vagy Braşov-Brassó megyei stb. szabóiparosok szindikátusa.

Természetesen e három részből álló szerv zavar-talan és eredményes működésére egy a törvény ren-delkezésével összhangban álló és minden irányban kiterjedő alapszabály irányadó.

Az így felállítandó szindikátusok szövetsége

Milyen feltételek mellett kezd hozzá a nagybizottság a szindikátusok egységes megszervezéséhez

A volt Braşov-brassói ipartestület elöljárósága súlyos körülmények között vállalta a volt ipartestü-let hivatalos helyiségei fenntartását és a tisztviselők alkalmazását. Meg kellett azonban tegye, mert a kis-iparosság olyan nagyszámban volt az irodára ráutal-va, hogy azokat támogatás nélkül nem hagyhatta. A vezetőség bizott abban, hogy a kisiparosság a köl-csönös támogatás elve alapján, önkéntes módon to-vább fizeti a régi ipartestületi tagdíjakat s ebből fe-dezhetők lesznek a kiadások. (Irodahelyiség, fűtés, világítás, irodaszerek, tisztviselők fizetése.)

A vezetőség súlyosan csalódott, mert a várt di-jak fele sem folyt be s így a kiadásokat különféle kölcsönpénzből kellett fizetni, melyért végső eset-ben Szabó Béli elnök vállalt felelősséget, azaz ke-

igyekezne szoros kapcsolatot teremteni az ökirály-ság, Bucovina, Basarabia és Dobrogea azon kisipari szerveivel, melyek az ottani kisiparosokat foglalják magukba, hogy addig is, míg eljön az az idő, mikor az egész ország kisiparossága egyetlen nagy tá-borba tömörülhet, a fontosabb főkérdésekben egysé-gesen járjanak el az illető kormányoknál, főhatósá-goknál és más közhatóságoknál.

zességet. Vonatkozik ez a helyzet az 1937. évre is, melyre még az a részbeni önkéntes díj-fizetés sem áll fenn, ami 1936-ra befolyt. Ugyannyira, hogy a jelen félév végéig, amikorra számítható a szervezési előmunkálatok teljes befejezése, a fedezetlen kiadá-sok több tízezer leire fognak rugni.

Ezért a nagybizottság elnöksége tudni akarja, hogy a szervezés munkálatainál s ezt követően a szindikátusi életben kire és milyen mértékben számíthat. Ugyanis teljes lehetetlenség, hogy egyes iparosok a saját költségükön tartsanak fenn sok más társuk részére intézményeket.

Ezért rendelte el az elnökség egy tájékoztató füzet kiadását és szövege fel ezen át a kisiparosságot nyilatkozattételre.

Felhívás Braşov-Brassó város kisiparosságához

Tekintettel arra, hogy a volt ipartestületi bérhe-lyiség fenntartása, a tisztviselők további alkalmazá-sa általános érdek volt, amit legjobban az igazol, hogy az iroda 1936. április 30-tól máig több mint 3000 esetben nyújtott értékes támogatást a hozzá-fordulóknak;

tekintettel arra, hogy ez a szükségesség ma is fennáll és továbbra is fenn fog állni;

tekintettel arra, hogy ebből kifolyólag nagy ösz-szegű adósságok keletkeztek;

tekintettel arra, hogy a szervezési munkálatok tekintélyes összegű nyomda-számlát, postaköltséget stb. eredményeznek;

ezért a nagybizottság elnöksége tisztelettel kéri elő-ször azokat az iparosokat, akik az 1936. április—de-cember 31-ig járó díjakat nem fizették ki, hogy az e célra még a múlt évben kiállított nyugták ellené-ben a bizottság pénzbeszedőjének, Horváth Aladár urnak a hátralékokat fizessék ki.

Másodszor kéri az elnökség az összes Braşov-brassói kisiparosokat, hogy a fenti indokok alapján és az említett célra 1937-re is ajánlják fel önkén-te-sen azon díjak fizetését, melyek a volt ipartestület 1936. évi költségvetésébe fel voltak véve s melyek a következők:

I. Egyedül vagy egy alkalmazottal 60+50, ösz-szesen évi 110 lei.

II. 2—4 alkalmazottal 100+80, összesen évi 180 lei.

III. 4—6 alkalmazottal 160+120, összesen évi 280 lei.

IV. 6—8 alkalmazottal 200+160, összesen évi 360 lei.

V. 8—10 alkalmazottal 280—180, összesen évi 460 lei.

VI. 10-nél több alkalmazottal 340+200, ösz-se-sen évi 540 lei.

Azért kérjük e díjak felajánlását, mert ezek 6 különböző osztály szerint proporcionális alapon, az alkalmazottak számainak figyelembe vétele alapján lettek annak idején megállapítva, tehát e megosztás mindenben igazságos és méltányos.

Az így felajánlott önkéntes díjakat félévi rész-leben, külön e célra készített nyugták alapján sze-di be Horvát Aladár pénzbeszedőnk.

Tisztelettel közöljük és szíves figyelmüket fel-hívjuk arra, hogy háromnyelvű füzetünket, mely je-len beszámoló egész anyagát tartalmazza, saját kéz-besítőnk útján küldjük meg az összes Braşov-brassói kisiparosoknak.

E füzet utolsó leszakítható lapja belső oldalán van az a nyilatkozat, mely a fenti kérésünk elfoga-dását tartalmazza.

A füzet kézbesítése után 5 nappal a kézbesítőnk újból megjelenik az illető iparos társunknál az aláírt nyilatkozat átvétele céljából.

Mindazok, akik a nyilatkozatot nem írják alá és

nem adják vissza a kézbesítőnek, úgy tekintet-nek, mint akik a szindikátusokat szervező mun-kában és később a szindikátusokban nem kíván-nak részt venni.

A nyilatkozatokat alá kell írják azok az iparo-sok is, akik valamely szindikátus megszervezéséhez

— Nem magamért, hanem az iparosságért, sokban saját érdekeim ellen akarok dolgozni, — állapítja meg végső figyelmeztetésében Szabó Béli

Husz évi vezetői mult után, az 1936. évi utolsó ipartestületi gyűlés utasítása alapján, ilyen minő-ségben talán utoljára szólok hozzátok. Ahogy én e füzet szerkesztésére reá áldoztam az utóbbi hetek összes ünnepnapjait, kérék, hozzátok ti is egyelőre annyi áldozatot, hogy olvassátok el figyelmesen és ha jól elolvastátok, akkor határozatok legjobb be-látásotok szerint.

E nagy kérdésnél gondolatok arra, hogy husz éven át olyan egyetértő és eredményekben gazdag munkát végzünk, melyet Braşov-Brassón kívül is mintaképpen ismernek. Nem civakodtunk, nem foly-tattunk nemzetiségi harcokat, vallási villongásokat, hanem mint az egymásra utalt és együtt élő népek egyszerű gyermekei, a világtörténelem nagy esemé-nyekben leggazdagabb két évtizede alatt összefog-tunk és csendben dolgoztunk.

Az „Argus” indexszámai az árak alakulásáról

Az Argus című közgazdasági napilap min-den hónap első napjaiban részletes kimutatást közöl az árakról és kimutatja, hogy drágult, vagy pedig olcsóbb lett-e az élet. A kimutatás a Viator-féle módszer alapján csoportosítja a számokat olymódon, hogy az 1916 augusztusá-ban kialakult árakat 100-as alapszámmal veszi-számításba. A kimutatásból kitűnik, hogy ju-niusban az élelmickek index-száma 9 ponttal alacsonyabb, a ruházati cikkek index-száma 77 ponttal emelkedett az index-szám, a „kü-lönböző” gyűjtőnév alatt összefoglalt cikkek — lakbér, szappan, tűzifa stb. — árai nem vál-toztak. Az elmúlt hónapban az élelmickek index-száma 3650, májusban 3659 volt, a ru-házati cikkek index-száma 4305, az előző hó-napban kialakult 4228-al szemben. A „kü-lönböző” gyűjtőnévvel összefoglalt áruk index-száma 3429. Az általános megélhetést mutató szám a májushavi 3771-ről 3794-re emelke-dett.

A ruházati cikkek közül a kalap, a haris-nya és a gyapot drágult, az index-szám szerint

hozzá kezdtek, avagy az illető szindikátust már meg is szervezték. Ugyanis ezekkel tárgyalásokat veszünk fel azért, hogy meghatározzuk az egyes forma beve-zetését és minden más függő kérdést rendezzünk.

Továbbá e helyen közlöm, hogy a szindikátusok pénzügyi szervezetét az alapszabályok tárgyalásakor vitatjuk meg. Akkorra elkészítjük azon tervezetein-keket, melyek egységes rendszer alapján a legpaktiku-sabb módon adják meg egy a szindikátusok, mint azok szövetségi fiókjai és a szövetség pénzügyi kér-déseit.

Az illetékes központi és helyi hatóságoktól az Ardeal-erdélyi munkakamaráktól, a volt ipartestüle-tek szövetségeitől, a különböző ipartársulatoktól és ipartestületektől nagyvonalú erkölcsi és anyagi tá-mogatást kérünk e közérdekű terv megvalósításának céljára.

A fentebb említett szervektől azért kérünk anya-gi támogatást, mert ha meg tudjuk kezdeni a szin-dikátusok megszervezését, a vonatkozó alapszabá-lyokat és az átalakulással kapcsolatos összes okmá-nyokat, pontos utasításokat nyomdai uton három nyelven elkészítve Ardeal-Erdély valamennyi olyan helységébe díjtalanul megküldjük, ahol legalább 50 kisiparos van, amelynek alapján minden nehézség nélkül és egységes rendszer mellett alakíthatók meg a szindikátusok bárhol.

A Braşov-brassói iparosoktól kért nyilatkozat begyűjtésének végső határideje 1937. július 10, mely után az elnökség számba veszi a beérkezett nyilatkozatokat s azok alapján jelentést és javaslatot tesz a nagybizottságnak a további teendőkre vonat-kozólag.

Természetesen már most közölhetjük,

hogy ha a nagyhorderejű törvény kellő számu-jelentkező nem lesz, úgy ez a kérdés véglegesen lekerül a napirendről és kénytelenek leszünk sorsára bízni a kisiparosságot. Ezért tehát tel-jes őszinteséggel kérjük a kisiparosokat, szíves-kedjenek komolyan átgondolni az egész kérdést s minden befolyástól mentesen legjobb belátá-suk szerint határozzanak.

Végtelenül szomorú volna, ha eddigi utaink el-válnának és külön-külön próbálnánk azt, ahol csak együttesen lehet eredményt elérni.

Tudom sokan vannak köztetek, akik azt gondol-ják, hogy a ti összefogó erőtokre nekem van szük-ségem. Tévednek azok, akik ezt hiszik. Az a husz évi munka, mely negyven évi munkának is megfelel s mely idő alatt többet dolgoztam értetek, mint enyémért, felettem sem vonult el nyomtalanul. Nem vá-gyom többé tisztségre, gyermeki sóvárgással szeret-nék még egyszer kizárólag csak szücs lenni. E le-hetőséget jutalomnak tekinteném minden más mun-kámért. S ha mégis lehetőséget adtok a további köz-munkára, vállalom azt, mert parancsolja egy jobb sorára érdemes társadalmi osztály érdeke.

100. 400, illetve 200 ponttal. Érdekes, hogy míg az élelmickek közül a hus 100, a hal pedig 400 ponttal olcsóbb lett, viszont bizonyos tel-termékek háromszáz ponttal drágultak. A szá-madatokat fővárosi viszonylatban állították össze s így bizonyos eltérések mutatkoznak. ha az ország különböző vidékeinek helyzetét vizsgáljuk, minden esetre azonban irányelv-ként szolgálhat országos vonatkozásban is. Sajnos Arad, a valamikor mesebeli olcsósá-gáról híres Arad sem képez kivételt ezidőn, mert minden vonalon, így a főzélék- és gyümölcs-félék árnál is tapasztalhatjuk, hogy az ár-letörést szép szavakkal és bejelentésekkel nem lehet letörni...

TÖKELETES KISZOLGALAS.

— Vadász-felszerelést szeretnék — mondja a vevő az áruház egyik főnökének.

— Kérem, uram, fegyver és töltény első eme-let, ruha és cipő második emelet, vad és szárnyas az élelmiszer osztályban.

Drágul a svájci órára

A svájci órapar helyzete az utolsó időben nagyon megjavult és a svájci lapok szerint nagy arányokban ugrott fel a svájci óraexport az utolsó hónapokban. Ezt a körülményt a lapok annak tulajdonítják, hogy a gyárak áttértek ujjfajta modern órák gyártására. Különösen a chrom karkötőórák eladása emelkedett. Úgy látszik a jó konjunktúrát a svájci gyárak a külföldön is ki akarják használni, mert legalább is erre vall, hogy ajánlott levelet írtak a nagy gyárak a velük összeköttetésben lévő külföldi nagykereskedőknek és detailkereskedőknek, akiket felszólítottak arra, hogy a 30 svájci frankig terjedő órákat 60 százalékkal, a 30 frankon felüli órák eladási árát pedig 50 százalékkal emeljék. A levél szerint erre az intézkedésre azért van szükség, hogy vége legyen az óra dobálásának és hogy a nemzetközi piacokon egységes eladási árnívó alakuljon ki. Hivatkozik még a levél a svájci óra kitűnő minőségére is. Az áremelés vonatkozik a Tavianes Watch, Enigma, Cyma és még néhány óragyártmányra.



NEHEZ FELFOGAS

Egy pesti embernek autóbalesetnél megsérült a feje és mikor a kórházból kijött, családja észrevette, hogy egyes szavak értelmét elfelejtette. Például mikor azt olvasta az újságban, hogy letartóztattak egy gyilkost, nem volt tisztában a gyilkos szó fogalmával.

— Mi az, hogy gyilkos? — kérdezte.

— Gyilkos az, aki öl.

— Szóval, egy mézárós.

— Nem. Aki embert öl.

— Szóval egy katona.

— Nem. Aki embert békében öl.

— Szóval egy hóhér.

— Nem. Aki embert békében a lakásán öl.

— Aha, most már tudom. Szóval egy belgyógyász.



Intézkedések az utastorlódás megelőzésére.

Az államvasut vezérigazgatósága új rendelkezéseket bocsátott ki az utastorlódások elkerülése érdekében. Főképpen szombatonként és ünnepeket megelőző, illetve követő napokon vigyázni majd fokozott gondnal arra, hogy az utasok ne kelljen közelharcot vívni a fel- és leszállásnál s hogy megfelelő számú hely álljon rendelkezésre.



RÉSZVET.

A bankvezérknek két kis fiuk van és az egyik egy napon az anyjához rohan és így szól:

— Mama, szólj rá a Jancsira.

— Miért, gyönyörűségem, mit csinált megint az a rossz bátyád?

— Nem akar felállni.

— Hát ne álljon fel a haszontalan, ne törődj vele.

— Már hogyné törődnek, mikor a légyapíron ül és köröskörül a szegény legyek csak állnak és várnak.



Milliók büntetések a munkavédelmi törvény alapján.

Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy ismét több büntetést alkalmaztak a nemzeti munka védelméről szóló törvény rendelkezéseinek megszegése címén. A büntetések végösszege meghaladja a háromnegyedmilliót lejt. Számos céget szigorú figyelmeztetésben részesítettek, hogy sürgősen tegyenek eleget a törvény intézkedéseinek.



PRAKTIKUS MEGOLDÁS.

— Törvény van rá, hogy ezután csak gázpincés házakat szabad építeni.

— Az én házam már régen olyan.

— Légitámadástól félsz?

— Frászt, oda bujok el a gázzámlás elől.



Nem törvényes a visszamenőleges konverzió.

Az utóbbi napokban számtalan panasz hangzott el amiatt, hogy egyes pénzügyigazgatóságok szóbelileg elrendelik a vállalatok könyveinek és adónyugtáinak évekre visszamenőleg történő bemutatását. Mivel ez az eljárás ellentétben van az adótörvénnyel, az Ugrir interveniált a pénzügyminiszternél a rendelkezés visszavonása érdekében.

Külföldi kartellalakulatokra is érvényes az új kartelltörvény

A központi kartell-bizottság legutóbbi ülésén a külföldi kartell-alakulatok és áregyezmények romániai képviselőinek helyzetét vizsgálták meg. Élénk vita indult meg arról, hogy vajon ezeket az alakulatokat a kartell-törvény rendelkezései alá vonhatják-e. Végül a tanács úgy véleményezte a kérdést,

hogy igenis, ezek az alakulatok azonos elbánásban részesítendők, mint a hazai kartellek és áregyezmények és eme álláspont alátámasztására felsorakoztatják az új büntető-törvénykönyv intézkedéseit, amelyek az árüzerkedések megakadályozására vonatkoznak.

Szövetkezeti nap Timişoara-Temesváron

E hó negyedikén, az elmúlt vasárnapon az egész világon szövetkezeti nap volt. A Gazdaság- és Hitelszövetkezetek Szövetségének ellenőrző uniója Timişoara-Temesváron tartott közgyűlést, amelyen Gyárfás Elemér dr. szenátor elnökölt. Mint vendégek megjelentek Bethlen László, a szövetség központi igazgatója, dr. Oberding József főtitkár, Ferencz József ügyvezető igazgató és Calmuc vezérfelügyelő.

A közgyűlést Gyárfás Elemér dr. nyitotta meg és megállapította, hogy a közgyűlésen 110 szövetkezet képviselteti magát.

Az egész világon egyszerre ünneplik a szövetkezet gondolatát és ezzel kihangsúlyozzák azt a gazdasági erőt, amit a szövetkezetek képviselnek, egyben buzdítanak a gazdasági összefogásra.

A szövetkezetek célja a gazdasági jólét fokozása. Minden gazdasági erőt egyesíteni kell saját boldogulásunk előmozdítására. Calmuc vezérfelügyelőt, aki a szövetkezeti központ megbízásából jelent meg, melegen üdvözölte és biztosította arról, hogy az unió csak gazdasági természetű ügyekkel foglalkozik. Üdvözölte a Raiffeisen-Genossenschaft kiküldöttét, majd kegyelettel emlékezett meg Drexler Béláról, a Hangyaszövetkezet elnökének haláláról, aki a

szövetkezeti gondolat apostola volt.

Calmuc vezérfelügyelő magyar nyelven szólalt fel és kifejtette, hogy a szövetkezetek között nincs érdekellentét, román és kisebbségi szövetkezet egy és ugyanazt akarja: az ország és a saját javát.

Bethlen László felolvasta az igazgatósági jelentést, amely hét évi működést ölel fel. A múlt évben 121 új szövetkezet működését hagyták jóvá. Reméli, hogy nemsokára kötelező középiskolai tantárgy lesz a szövetkezetek kérdése. Beszerveztek sok új üzletágot. A fával és tejjel már jó eredményeket értek el.

Felolvassák ezután a mérleget, majd közlik, hogy a legmagasabb szövetkezeti díj 8000 lei, a legkisebb díjat 500-ról 1000 leire emelték fel.

Megválasztottak ezután három új igazgatósági tagot. Ezek: Gyarmati Árpád, Dávid Sándor és Kosztolányi János dr. Új felügyelőbizottsági tagok lettek: Bagaméri Zsombor, Antónia Mihály és Olosz Lajos dr. Póttagok: László István, Szőke József és Halmágyi Antal.

Bethlen László ezután hangsúlyozta, hogy szükségesnek tartja az unió további fenntartását és a közérdekre való hivatkozással tiltakozott a kisebbségi szövetkezetek önkormányzatának megszüntetése ellen.

A községekre 50, megyékre 75 százalékos pótdadót engedélyez az új törvénytervezet

Bucureştiből jelentik: A községi és megyei adó tárgyában a Monitorul Oficial egyik legközelebbi számában fontos törvényrendelet jelenik meg. Az új közigazgatási törvény 86. szakasza úgy intézkedik, hogy amennyiben a községek és a megyék rendes bevétele nem elegendő a kiadások fedezésére, ezek pótdadót vehetnek ki az egyenes adókról szóló törvény szerint járó járulékos (adicionális) adók nagyságában. A közigazgatási törvény csak Bucureştire nézve állapítja meg a pótdadók nagyságát és eszerint a városi pótdadó a fővárosban nem lehet nagyobb, mint az adófizető adóadójának. A többi városokra és a községekre nézve az adó nagysága határozatlan marad. Ez adott okot arra, hogy egyes községek sok esetben az adóadójuk 200%-ig állapították meg a pótdadót. Egy ilyen esetben adófizetők az ügyet a semmitőszékig vitték felfolyamodásukkal és a sem-

mitőszék egyesített tanácsa kimondotta, hogy a közigazgatási törvény 86-ik szakasza alkotmányellenes,

mert semmiféle adót, vagy illetéket határozatlan minőségben nem szabhatnak és így a törvénytörvénnek meg kell határozni annak az aránynak a nagyságát, amely arányban a megye és a község jogosult pótdadót kivetni.

Ennek a semmitőszéki határozatnak következtében adják ki most a már említett törvényrendeletet, amely

a községekre nézve ötven, a megyékre nézve hetvenöt százalékos pótdadót engedélyez,

vagyis a városok és községek jogosultak az adóadójuk ötven százaléka, míg a megyék ezen adónak hetvenöt százaléka — szükség esetén — kivetni.

Társas cégeknél kötelező a társak között kötött szerződés 2.7 százalékos felülbélyegzése

Kitermelési jogok átruházásánál 1.4 százalék az előírás.

A pénzügyminisztérium két nagyfontosságú, érdekes rendeletet küldött a pénzügyigazgatóságokhoz a bélyegtörvény alkalmazása tárgyában. Ezek közül kétségtelenül a legnagyobb figyelmet érdemli a társas cégek társasági szerződéseinek illetékezésére vonatkozó rendelet. A bélyegtörvény szerint a társas-szerződések után az alaptőke 2.7 százaléka megfizetésre köteles kell illetékképpen befizetni. Gyakorlati eset az, hogy a társak vagy általában nem kötnék írásos szerződést, vagy pedig azt nem mutatják be a pénzügyigazgatóságnak. A miniszteri utasítás szerint a szóbeli társas-szerződések is illetékezendők, miért is legközelebb a pénzügyi ellenőrök végigjárják a társas-cégeket és 1931-ig visszamenőleg megállapítják, hogy hol nincsenek a társas-szerződések illetékeztetve és kihágás esetén az illeték háromszorosát

rójják ki. Aradon ennek a felülvizsgálatnak jelentősebb eredménye nem lesz, mert a Kereskedelmi és Iparkamara az általa vezetett céghivatal fennállása óta csak úgy jegyezte be a társas cégeket, ha azok illetékeztetett társasági szerződést mutattak be. A most kiadott miniszteri utasítás egyaránt vonatkozik a közkereseti társaságokra, mint a betéti társaságokra.

A másik miniszteri utasítás a kitermelési jogok engedélyezésére nézve kijelenti, hogy az ilyen ügylet az ingó vételárra vonatkozó illeték alá vonandó. Egyes pénzügyigazgatóságoknál az erdő kitermelési jogok átruházását mint ingatlanvételt 7 százalékkal számolták el, holott a helyes illetékezés a rendelet szerint a jövőben 1.4 százalékkal történik.

Érdekes statisztikai adatok

A legutóbbi népszámlálás adatai szerint 1933-ban 18 millió 518 ezer lakosa volt országunknak, mely szám 1935-ben 19 millió 18 ezerre emelkedett. A lakosság 81 százaléka földműveléssel foglalkozik, így mindössze 3.800.000 lélek jut Bucureşti-re és a többi városokra. A népmozgalmi adatok még élesebben domborítják ki az ország mezőgazdasági jellegét. A szaporodás 1928-1932-ben: 94.24 százaléka faluban és 5.76 százaléka városokban. Születések száma szerint országunk első helyen áll, utána Japán, Bulgária, Olaszország, Kanada, Hollandia következik. Ez az érem egyik oldala, mert 660 ezer újszülöttel szemben átlag 414 ezer lélek pusztul el évente. Az egy éves újszülöttek egyharmada vész el. Egyhetes, egyhónapos, egyéves gyermekek között legnagyobb a halálozások arányzama. Hiányzik a falukban az orvosi kezelés. Olteniában 320 négyzetkilométer területre, Munteniában 307, Dobrogeában 518, Moldovában 253, Basarabiában 298, Ardeal-Erdélyben 232 négyzetkilométerre jut átlag egy falusi orvos. Épp ily rosszul áll a falu gyógyszer dolgában. Hivatalos kimutatás szerint átlag 20.768 lakosra jut egy patika. A statisztika az orvosi pálya népszerűsítését sürgeti.

VILAGPOLITIKA, MANDULAEKNAL.

Manduláné panaszkodik a barátjának.
— Könyvű nekem, — mondja — az én férjem még a világpolitikát is az én bosszantásomra használja fel.
— Malvin édes, — mondta nekem tegnap délután — én elhatároztam, hogy kivándorolok Palesztinába.
— Adolphim, — mondtam ellágyulva — az szép gondolat. Azzal is kidomborítani szívdó voltunkat, hogy a zsidó államba megyünk lakni.
— Ami azt illeti, nemcsak ezért mennék ki.
— Hanem?
— Palesztinát ugyanis ketté fogják osztani.
— Na és? — kérdeztem gyanútlanul, mire az a csirkefogó vigyorogva ezt mondta:
— Na és hát ha egy sikként a kettéosztás, hogy az egyik oldalon leszel, én pedig a másikon.

Érdeklődött a talpbőrkartell...

Jelentettük, hogy július elején megalakult a talpbőrgyárosok kartellje. A talpbőrkartell a nem csatlakozott kisebb gyárakkal megegyezést kötött, amely szerint ezek a gyárak is betartják a kartell által megállapított minimális árakat és eladási feltételeket.

KÖRÜLMENYES ELJÁRÁS.

Két pesti találkozik és elbeszélgetnek. Amikor elhúszanak, azt mondja az egyik:
— Ha nincs jobb dolgod, hívjál fel egyszer telefonon, majd megbeszélünk egy randevut.
— Hát van telefonod?
— Ninc. De ha felhívod a Kovácsot, az eszébe fog jutni a mellette lakó Szabóhoz, a Szabó útja a Pintérnek, aki srévisavi lakik, a Pintérék kékthoffja a Polgár fürdőszobájára néz és a Polgár ott lakik mellettem és beszól értem.

Nem kötelező a csak román nyelvű cégtábla

Timisoara-Temesvárról jelentik: Deta község bírása hónapokkal ezelőtt rendeletet adott ki, amelyben tiltotta a kisebbségi nyelven megfogalmazott cégtáblák alkalmazását és előírta, hogy a kereskedők és iparosok csak románnyelvű cégtáblát

függeszthetnek ki. A detai bíró rendelete ellen az érdekeltek Büchel Ferenc dr. útján fellebbeztek a Timisoara-Temesvári közigazgatási felülvizsgálati bírósághoz, amely kimondta, hogy a detai bíró rendelete törvénytelen és ezért hatályon kívül helyezendő.

A GYERMEK.

A kis Katka mamájával az utcán sétált és egyszerre csak megdöbbent egy villamost, amelyen hátul egy nagy virágkoszorú van.
— Nézd, mama, — kiáltott fel — a villamosnak születésnapja van.

Miért eredménytelen a drágaság elleni küzdelem

Néhány hónapja folyik már a kormány részéről a drágaság elleni küzdelem, de nemcsak a közvélemény állapíthatta meg, hanem a kormánykörök is, hogy az eddigi rendelkezések ellenére

a drágasági hullám semmiben sem csökkent.

A kormány ugylátszik egyszerűen tudomásul veszi azt is, hogy az alárendelt hatóságok semmibe sem veszik az üzérkedés letörésére alakult bizottság intézkedéseit. E tekintetben előjár a főváros főpolgármesteri hivatala, hiszen éppen most derült ki, hogy egyrészt felfüggesztette az élelmiszerek után eddig fizetendő illetékek beszedését, de a régi illetékek helyett új illetékeket vetett ki. Eppen ezért Barca, a kereskedelmi minisztérium államtitkára utasítást kapott a kormánytól, hogy vizsgálja meg a helyzetet és tegyen részletes jelentést az eddigi mulasztásokról és a további teendőkről Tatarescu miniszterelnöknek. A miniszterelnök el van határozva arra, hogy

a legszigorúbb intézkedéseket alkalmazza mindazon hatóságok és közhivatalok ellen, amelyek az árletörést célzó miniszteri rendeleteknek nem tesznek eleget. Megjegyezni kívánjuk, hogy az „erélyes” és „legerélyesebb” rendelkezéseket már egynéhányszor beigérték a alkalmazták is.

A magunk részéről azonban éppen akkor csodálkoztunk volna, ha ezek a rendszabályok célhoz vezetnek. Mert hiszen dobszóval nem lehet verébet fogni... ráadásul pedig az ország gazdasági élete igazán nem veréb...

A magunk részéről azonban éppen akkor csodálkoztunk volna, ha ezek a rendszabályok célhoz vezetnek. Mert hiszen dobszóval nem lehet verébet fogni... ráadásul pedig az ország gazdasági élete igazán nem veréb...

Miniszteri rendelkezés arról, hogy iparosoknak vagy kereskedőknek tekintendők-e a mészárosok

Ismételten felvetődött már a kérdés, hogy mészárosokat iparosoknak, vagy pedig kereskedőknek kell-e tekinteni. Ez a kérdés most újból időszerréséget nyert az ipartörvény végrehajtásakor, illetve az iparigazolványok becsatolásakor. A mészárosok egyrésze ugyanis akkor, amikor irataikat vizsgálták felül, arra hivatkozott, hogy őket nem iparosnak, hanem kereskedőnek kell tekinteni és ezért ők nem tartoznak az ipartörvény intézkedései alá, vagyis nincs szükségük mesterkönyvre és nem kötelezők szakvizsgára. Ervelésüket többek közt azszal is alátámasztották, hogy adózás szempontjából őket eddig a kereskedők közé sorolták.

Tekintettel arra, hogy az ipari vizsgáztató bizottságok nem tudtak dönteni ebben a kérdésben, felvilágosításért fordultak a munkaügyi minisztériumhoz, amely most rendeletileg

tisztázta a helyzetet. A minisztérium rendelete, amely a 121.124-937. számot viseli, megérkezett az aradi munkaügyi felügyelőségre is. Eszerint iparosoknak azok a mészárosok tekintendők, akik a vágóhidón vannak alkalmazva, vagy pedig akik mészáros-cégeknél nyertek alkalmazást. Azok azonban, akik a vágást nem maguk végzik, nem tekintendők iparosoknak.

A rendeletből tehát az következik, hogy a minisztérium türelmi időt akar adni a már működő önálló mészárosoknak és nem kötelezi őket mesterkönyv megszerzésére, ellenben a ségének, akik ezentul akarnak önálló mészárszéket nyitni, meg kell hogy szerezzék a mesterkönyvet, mert őket a rendelet már iparosoknak tekinti. Így tehát azok, akik a jövőben akarják a mészáros mesterséget űzni, iparosoknak tekintendők.

Kötelező irányárak Csehszlovákia kisiparában

Az irányárakat az ipartársulatok közgyűlése határozza meg.

Prágából jelentik: Néhány iparág ama követeléssel állott elő, hogy az ipartársulatoknak tegyék lehetővé a kötelező árak megállapítását, amelyeknek alákinálása pénzbírsággal büntetessék. Az erre vonatkozóan megjelent kormányrendelet néhány iparra nézve lehetőséget nyújt az ipartársulatoknak az irányárak megállapítására.

A rendelet egyelőre a borbélyokra, fodrászokra, ondulálókra, kerekesszerekre, kocsigyártókra, hovácsokra, bádógosokra, kutmesterekre, uborkakonzerv előállítókra, autófuvvarosási vállalkozókra, ékszerészekre, arany- és ezüstművesekre vonatkozik.

Az ipartársulat az irányárakat közgyűlésen állapítja meg. Az erre vonatkozó kiszámításokat és javaslatokat köteles beterjesztetni a járási hivatalhoz.

A járási hivatal a kereskedelmi és iparkamara, valamint az érintett érdekvédelmi testületek véleményének meghallgatása után hirdeti ki a kötelező irányárakat. Ilyen irányárak azonban csak azokon a helyeken állapíthatók meg, ahol a ségének szervezettel vagy az esetleges szakszervezettel kollektív szerződést kötöttek. Amennyiben mezőgazdasági érdekekről van szó, úgy a járási hivatal megkísérelheti az egyesség megkötését az érdekvédelmi szervezetekkel.

A viszonyok megváltozása esetén a járási hivatal a megállapított irányárakat megszüntetheti. E rendelet alapján az irányárak 1938. december 31-e után nem állapíthatók meg. Az állami szállításokra vonatkozóan — ami az építkezési ipart illeti, — a kormány a hatóságokhoz megfelelő utasításokat fog eljuttatni.

Blokkházak válsága Bucureştiben

A fővárosban az építési idény eleje óta építkezési válság mutatkozik. Már az elmúlt esztendőben nehézségekbe ütközött a gyorsan szaporodó tömbházak lakásainak értékesítése, az elmúlt év második felében azonban, amikor a francia frank leértékelésének híre nyugtalanságot okozott, nagy kereslet indult meg az új tömbházak öröklakásai iránt. Mindenki tisztában volt azszal, hogy ez a váratlan élénkülés nem lehet az alapja újabb nagyszabású építkezések megindításának, mert a legkülönbözőbb okok következtében a tömbházak építése egyre kevésbé kifizetődő üzletnek bizonyult. Ennek ellenére ebben az esztendőben szinte változatlan tempóban indultak meg a nagy építkezések és májusban, valamint júniusban, nem kevesebb, mint 46 új tömbház építését kezdték meg. Ez a szám meghaladja az előző években eszközölt építkezéseket. A legtöbb építkezés a főváros középpont-

jában indult meg, ahol már amugy is sok tömbház épült és ahol a telektulajdonosokat a már elkészült tömbépületek példája csalogatta, másrészt a városrendészeti intézkedések kényszerítették építkezésre. Az új építkezések természetesen hatással vannak a régebben épült tömbházak lakásaira is, de ugyanakkor jóformán még egyetlen lakosztályt sem tudtak eladni, a bérbeadott lakások száma is csekély. A vállalkozók anyagi nehézségekkel küszködnek, kölcsönre meg kilátásuk sincsen, kétségbeesetten kapkodnak, lehetetlen feltételek mellett adnak el öröklakásokat és csak természetes, hogy ezek a körülmények nem maradnak hatástalanok. Egyelőre senki sem tudja, hogy miképpen lenne megoldható a negyvenhat új tömbház súlyos válsága és éppen ezért, mint ilyenkor szokás, a hatóságok közbelépését kezdik sürgetni.

Uj vágóhid épül Resiţa-Resicán.

Resiţa-Resica város vezetősége elhatározta, hogy új vágóhidat épít, mert a régi már nem felel meg a követelményeknek. Minthogy a szükséges költséget sikerült biztosítani, az építést már legközelebb megkezdik.

AZ IS VALAMI.

Délben hazajön a falusi gazda, dühösen lecsapja a kalapját és így szól a feleségéhez:

— Ez az én szerencsém! Megnyertem a pert első fokon, megnyertem második fokon és most a harmadik fokon az ellenfelem nyerte meg!

Mire az asszony:

— Ejszen, mégis csak kend nyert többször...

Tökéletes műkezet tervezett magának egy svéd műszerész.

Szenzációs találmánnyal lepte meg a világot egy Berglund nevű svéd műszerész. Berglund néhány év előtt súlyos baleset áldozata lett: kezével hozzáért egy 12.000 voltos telített vezetékhez, csodálatos véletlen folytán azonban az áram nem ölte meg, de elégette mindkét kezét, melyeket amputálni kellett. Berglund, akit kivételes technikai készséggel ruházott fel a sors, az évek folyamán olyan tökéletes műkezet tervezett, amellyel állítólag éppen olyan jól el tudja végezni munkáját, mint balesete előtt. Találmányát, melyet szabadalmaztatott, a párisi világkiállítás svéd pavillonjában kiállították.

BAJ.

— Nagy baj történt nálunk.

— Ugyan mi?

— A feleségem eltörte a levesestálat.

— Ne hagyd magad kinevetni, ez nem olyan nagy baj.

— De igen. A fejemen törte el.

Faszárító berendezéshez

**használt levegő-
melegítő készüléket
keresek megvásárlásra**

Ajánlat „Asztalosüzem” jeligére az „Az Iparos” kiadóhivatalába küldendő. Arad, Str. Braţianu 18.

Felülvizsgálják a kötelező tanoncszerződéseket

Az új munkatörvény szerint a vegyeskereskedők, kocsmárosok, hentesek, kézműárkereskedők kötelesek tanoncaikkal tanoncszerződést kötni. Ezt a rendelkezést eddig nem igen tartották be, de most, a minisztérium utasítására figyelik és ellenőrzik, hogy minden ilyen tanoncnak tanoncszerződése van-e? Ott ahol tanoncszerződést nem találnak, büntetőjegyzőkönyvet vesznek fel.

Anyagbeszerző szövetkezetet alakítanak az Oradea-nagyváradai cipészek

Junius hó 27-én népes taggyűlést tartott a Kiasiparos Liga keretében működő Oradea-nagyváradai cipészszakcsoport. A gyűlés tárgysorozatán szereplő fontos pontok megmozgatták a szakma minden számottevő iparosát.

Katona Sándor elnök nyitotta meg az ülést és tartalmas beszámolót adott a már elintézett és folyamatban lévő ügyekről. Ismertette a kedvezményes anyagbeszerzéssel kapcsolatban foganatosított intézkedéseket és kérte, hogy a mozgalmat minden kartára tartása kötelességének a legmesszebbmenően támogatni. Ismertette a memorandumokat, amelyeket a bőrkartell működésével kapcsolatban a polgármesterhez, a prefektushoz, a munkaügyi inspektorhoz és a munkakamarához intéztek. A kontárügyben lépéseket tettek az illetékes hatóságoknál, ahol a sérelem orvoslására a legmesszebbmenő ígéretet kapták.

Következett a szövetkezeti kérdés és ezzel kapcsolatban az ötös bizottság jelentése. Osváth, a bizottság előadója ismerteti az eddig ez ügyben kifejtett munkásságot. Rávilágított arra, hogy a kérdés mindegyik szakmabeli mester egzisztenciájával szorosan összefüggésben van és azt elhanyagolni bűn volna. Felemlítette, hogy Oradea-Nagyváradon foglalkoztak legkorábban a szövetkezeti eszmével és mégis más városokban már régen sikeresen működnek az anyagbeszerző szövetkezetek, míg ott még mindig csak beszélnek róla. Az ügy alapos ismertetése után kérte kollégáit, hogy mindannyiuk érdekében feltétlenül járuljanak hozzá a szövetkezetek megalakításához. Illés, Szász és Molnár helyeselték Osváth referátumát és kérték, hogy a lejegyzett részvényeket mindenki minél előbb fizesse be.

Illés Dániel elérkezettnek látja az időt a rendkívüli közgyűlés összehívására, hogy az most már végérvényesen határozzon a szövetkezet megalakítását illetően. Az ötös bizottságot a taggyűlés átalakította és az most a következőkből áll: Osváth Sándor, Már Károly, Illés Dániel, Katona Dezső és Borzi M. Végül a szövetkezet anyagi alapjának megerősítésére a szakcsoport egy nyári mulatság megtartását határozta el, amelynek előmunkálatait rövidesen megkezdik.

NYOMATEKOS BIZONYITEK.

Pöcög meghívja Döcögöt az Operába és így szól hozzá:

— Nézd, az Operába finom, előkelő urak és dáma járnak, legalább annyit tegyél meg, hogy tiszta harisnyát vegyél fel.

Döcög megigérte és este földszinti helyeiken találkoztak. Pöcög egyideig szimatolgatott az orrával, aztán így szólt:

— Ugy-e megkértelek, hogy tiszta harisnyát vegyél fel?

— Vettem is.

— Dehogyan vettél.

— Tudtam, — szólt erre Döcög, — hogy nem fogod elhinni, azért itt van ná, elhoztam a zsebnemben a régit is.

„Megfélemlítéssel kell ellensúlyozni...”

A Viitorul írja:

Brutálisan és sürgősen el kell csapni azokat a tisztviselőket, kik érzékenyen károsítják az államot. Vagyonellenőrzési eljárást kell folyamatba tenni, hadd lássák: hogyan tudják igazolni a fizetéshez képest aránytalanul nagy vagyont. Csak így lehet eltávolítani a becsületes elemeket. Evés közben jön meg az étvágy — mondja a közmondás. Ezt megfélemlítéssel kell ellensúlyozni. Nincs keresni valójuk az állami hivatalokban rothadt elemeknek. A rendszabályok szigorú alkalmazása elsősorban a becsületes tisztviselők érdeke. Szerencsére ők vannak többségben.

Csalódás
egy egész életre

Írta: NAGY LAJOS.

M. Gitta-Mária énekelt a színpadon. Károlyka kihajolt a második emeleti erkély korlátján és kidüldelt szemmel bámulta a primadonnát. Lehet, hogy nem szorult el a torka, hiszen hallgatott, lehet, hogy nem lüktetett a halántéka, hiszen ha ez meg is esett volna vele, a sötétben örök titok maradt volna, — de az bizonyos, hogy többször lázas remegés futott át a testén. Izgalmát csak ő maga érezte, azt senki körülötte észre nem vehette, hiszen — nem is figyelte rá eddig senki. Minden érdeklődés a primadonnára irányult. Károlykáig a második emeletre nem ért fel az a gyenge fény, mely a színpadról kisugározva a földszint első soraiban ülők körvonalaikat megvilágította.

M. Gitta-Mária énekelt, könnyedén és játékosan. Nem úgy, mint a multkor az operában egy másik művésznő, akit akkor a szüleivel együtt hallgatott Károlyka. Nem tragikusan, nem sötét szenvedéllyel énekelt M. Gitta-Mária, hanem édes csicsérgéssel, néha szinte csak deszélve, néha trillázva ömlött a hang kissé husos ajkai közül:

„Ha nem tudod rózsám, hol lakom,

Hogy kopogsz be majd az ablakon?

Ő, ez egészen más, mint Izolda vad lángja. Különbözik is ott lenni a színpadon most minden kacagó ölelés és lehelletfinom csók.

Károlyka, nem csoda, bódulatba esett, minden érzéke hallucinált, még a nyelvén is ízek futkostak, vörösvörös narancs, savanykás citrom, pikáns eper, körté, illatos szomócáé, színek, hangok, ízek, mámor és ekstázis, — talán éppen az ananászra gondolt a gyermek, amikor hängösen szólt, csaknem felkiáltott:

— Edes!

Mert csak mégsem lehetséges talán, hogy a primadonna lenne az édes? Károlykának!

A körülötte ülők püsszegték:

— Ne zavarja az előadást!

Ezt egy kövér családapa dohogta. Mellette ült élete párja és az folytatta a megrovást:

— Nem magát jöttünk ide hallgatni.

— Hallatlan! Egy ilyen kölyök!

Károlyka lehajította a fejét, összehúzta a nyakát és addig zsugorodott kisebbre és kisebbre, amíg elhallgattak mellette. Jaj, de elszégyelte magát! Mert talán még félre is értették őt. Szeretett volna hirtelenében, ahogy az újságban már többször is olvasta, félreértett szavai helyreigazításul azonnal nyilatkozni. Aki azt mondta, hogy „kölyök”, azt szeretne volna orron vágni. Persze nem mozdult és mélységesen hallgatott.

A primadonna beszélt, énekelt és az ő szégyene lassan elszállt, a primadonna mozgott, táncolt, lendült a fehér karja, feszült a gyönyörű lába, megviláglant a válla — és a düh és szégyen helyébe lassan rejtelmes vágyak léptek. Károlyka érezte a szívének heves lökéseit, a lába reszketett, a térdei összevörösödtek, a tenyere feszesre merevedett.

Beteg vagyok! — ily félelemhullám ömlött át Károlykán; ő, ez a szerelem! — ezt gondolta. Szeretett volna felnyögni, hosszát sóhajtani, szeretett volna fölállni és elmenni, — de moccani sem mert. Kinos volt és egyúttal édes ez az állapot, ez a lebilincseltség, gyötrelmes és az unalmas létben bódogító.

Szerelem, — ez bűn és tilos! És, jaj, ebben a percben eltűnt szeme elől a színpad. Nem látta már M. Gitta-Máriát sem. Az anyjára gondolt. Későn ér majd haza és az anyja korholni fogja. Az anyja, az anyuskája, akinek a vállán mindig szakadt a ruha és aki örökké a mindenestlennel pöröl. Tulajdonképpen

nem is szép már az ő anyuskája, ha az ember így kilép a világba és jobban szétnéz. És a kezén vöröshagyma szagát érezni, olykor, tehát mindig. Most jut csak eszébe, hogy a mama minden fiatal és szép nőre haragszik. Nagyon kikapna, ha a mama megtudná, hogy ő...

M. Gitta-Máriát Károlyka már máskor is látta, már álmódott is róla. Egyszer álmában, milyen bárdárság is az álom, meg akarta csókolni a primadonnát és annak a feje hirtelen csak egy nagy kenyér lett és a kezének meg olyan szaga volt, mint a mamának.

Az izgalomtól egészen kimerült Károlyka a lehunyt a szemét. Nagy zajra riadt fel, tapsoltak, kiáltottak, székeket csapkodtak. Az előadás véget ért. M. Gitta-Máriát sokszor hívták a függöny elé, leereszkedett azután a vasfüggöny is, az emberek vonultak, zúgtak. Károlyka ülte maradt a helyén és várt. Egyszer csak valaki megérintette a vállát. A takarító asszony volt:

Fiatall ur, tessék már hazamenni!

Károlyka a fehérneműs szekrényből, a férfiingek alól, kivett egy ötpengőt.

— Loptam — állapította meg tárgyilagosan.

És nem érzett büntudatot. Talán mert ellenállhatatlan kényszer alatt cselekedett és úgy vélte, hogy ez mentesíti minden vágy alól.

Sok-sok krizantémot vásárolt. M. Gitta-Máriának tudta a pontos címét, már hetekkel ezelőtt megkérdezte telefonon a színházi portást. És menj habozás nélkül, sietve, a sok-sok krikrimmal. A házhoz érkezve, a kapuban megtorpant. De vissza már nem fordulhatott. A kapu előtt egy rendőr beszelgetett egy nagybajszú férfival, nyilván a ház-mesterrel. Károlyka úgy képzelte, hogy ha visszafordul, átlátnak rajta, leleplezi magát, szándékát; — a tettet, amit elkövetett.

Pórljárt rokkant helyettes

Az Oradea-Nagyváradon megjelenő Magyar Lapok-ból vettük át az alábbi mulatságos történetet.

Ferenc István Lunca de mijloc-gyimesközéplaki gyári munkást baleset érte néhány évvel ezelőtt egyik Ghimes-gyimesvölgyi fűrészláznál. Rokkantsági nyugdíjért folyamodott a munkáspénztárhoz. Miközben a munkáspénztár végezte a szükséges törvényes formázásokat a kérdés kedvező elintézésére vonatkozólag, Ferenc István huszéves korában elhalt. Az elhalálozást szülei nem jelentették be a munkásbiztosítónál, mert attól féltek, hogy elhalt fiuk részére megállapítandó üzemi rokkantnyugdíjat az ő kezükhez nem fizetik ki. Azóta még mindig húzódik az ügy, míg a napokban idézést kapott Ferenc István az előjáróság útján. A kézbesítő nem tudta, hogy az elhalt fiatal Ferenc Istvánról van szó és kiképezte Ferenc István ugyancsak oda való hatvan éves csángógazdának. Az öreg Ferenc rokona volt távolról az elhalt hasonló nevű munkásnak és így tudta, miről van szó. Ravasz ötlete támadt. Bemegy ő az elhalt helyett. Törődött ember s hátha az orvosi felülvizsgálaton átszuszik. Megállapítanak valamelyes nyugdíjat s az bizony jó lesz. Ugy is eszlekedett. Az idézővel megjelent a munkásbiztosítópénztár orvosánál. Az orvos nem nézte át tüzetesen az iratokat és így történt, hogy Ferenc István alapos orvosi vizsgálatban részesült. Szerencse, hogy az orvos nem tudott magyarul és az öreg csak csángó románul, mert Ferenc szörnyű dolgokat hazudott volna össze. A vizsgálat azonban nem jött útba az ötletes „rokkant helyettes”-re. Az orvos megállapította, hogy nincsen semmiféle olyan fogyatkozása, amely arra engedne következtetni, hogy valaha is baleset érte volna. Ezt írásba is adta. Az ügy úgy tudódott ki, hogy Ferenc István elhozta az írást a Magyar Pártba. Kérte, fellebbezzék meg a „reánézve” sérelmes intézkedést. Mondanunk sem kell, hogy dr. Pál Gábor képviselő és Adorján Imre főtitkár alapos felemelésben részesítették a leleményes „rokkant helyettes”-t.

MULATSÁGOS.

Filmdiva Hollywoodban, legújabb jegyeséhez:

- Szóval ez itt a te kastélyod?
- Ez, drágám.
- Mulatságos... Minden olyan ismerősnek tesz nekem. Bistos vagy benne, hogy már nem voltunk egyszer házasság?

A lépcsőn határozott léptekkel és mégis reszkető lábbal ment fölfelé. A fehérre lakkozott ajtó előtt megállt és jóideig állt, nem mert csöngetni.

Jaj, mit mondok majd anyának? Miért vettem el a pénzt? Mire kellett? Nem mondhatom meg. De, hogy elvettem, azt meg kell vallanom, mert... mi is történik különben? Talán még a detektívek is kijönnek és vallatnak. Talán elvisznek. Azonban akkor sem áruolom el őt. Még a vérpadon sem. Amikor majd a hóhér bárdja lesújt... Micsoda marhaság! Hóhér bárdja! Nálunk nincs is hóhér bárdja. Nálunk kötéltálati halál van és különben is ezért a rongyos öt pengőért nem lehetséges. Mert miért volt az öt pengő a szekrényben, a férfiingek alatt? Hogyan került oda? Csak valami dugott pénz lehetett! De hát hiába, anya észreveszi majd, hogy eltűnt és anya olyan lovagias. Anya nem vidám, nem könnyed, anya nem művész.

Csengetett. A csengő belülről kihallatszó rikoltása, szemtelen, erőszakos hangja, egyszerre megnyugtatta, Károlykát. Dacos lett. Föl a fejet!

— Ju-li-s! — sivitott benn a lakásban egy ideges, szinte vészhang. — Nem hallja, hogy csengettek? Süket maga?

Nyit az ajtó. És ott állt Károlyka előtt egy nő. Egy nő, kicsoda is? Kócosan, olcsó, lompos házírúhában, M. Gitta-Mária. Károlyka lesütötte a szemét — s a művész lábán lucskos papucsot látott.

— Mit akar? — esendült fel a kérdés, de olyan keményen, ridegen, hogy még a hang sem volt élvezhető.

Károlyka nem tudott felelni, csak reszketve nyújtotta maga elé a sok-sok krizantémot.

— Ki küldte? — tört ki a művésznőből a kíváncsiság.

Károlyka nem felelt.

— Csak nem maga vette ezt a salátát?

Károlyka ismét csak hallgatott s ezzel megvalósította, hogy igen, ő vette a salátát.

Bérmozgalom Oradea-Nagyvárad építőiparában

Nem a magasabb bérek ügye, hanem hatalmi szempontok vezeték a munkásság irányítását.

A többi ipari szakma ügyeit is felkarolják a tulbuzgó Oradea-nagyvárad építőmunkások

Oradea-Nagyvárad amugy is megrendült építőiparát komoly válság fenyegeti. Elkecsereedett tárgyalások folynak a város 64 munkaadója és 480 kőművese között, hogy az utóbbiak által beterjesztett béremelési kérdésben megegyezés jöheszen létre.

A munkaadók megállapították, hogy București-ben és Timisoara-Temesváron napi tíz órás munkaidő mellett 13 leies órabérek vannak. Oradea-Nagyváradon 20—21 leit kap óránként bérül a napi nyolc órát dolgozó építőmunkás.

Szintén a munkaadók megállapítása szerint, a mozgalom tulajdonképpen célja nem csupán az órabérek emelésére irányul. A mozgalom értelme inkább bizonyos belső kérdések átszervezése, amely a munkásság által beterjesztett pontokból is nyilvánvaló. A munkásság azt kéri ugyanis, hogy:

1. Az egyetlen Oradea-nagyvárad építőipari kollektív szerződés mintájára, az összes munkaadók kötelezzék magukat u. n. bizalmi emberek beállítására.

2. A heti 48 órás munkaidő, illetve az ennek megfelelő bér minden körülmények között biztosítva legyen számára még akkor is, ha az építész bizonyos vallási szempontok miatt a szombati napra munkaszünetet követel.

3. Az eddigi általános 20 leies órabért 23 leiben állapítsák meg.

4. A most felszabadult inasok órabére a jövőben 20 lei legyen.

A bérmozgalmi ügyben csütörtökön kezdődtek meg a munkügyi inspektorátuson a tárgyalások.

Országos szövetséget akarnak alakítani a szlovenszkói asztalosok

Rimaszombatból jelentik: A Gömör és Nógrád asztalosiparosai mozgalmat indítottak az asztalos társadalom védelmére. A négy héttel ezelőtt Rimaszombatban tartott értekezlet folytatásaként a napokban Ternalján tartottak értekezletet, ahol harmincegy asztalos jött össze. Elhatározták, hogy követelni fogják a forgalmi adónak az anyagbevételénél való megfizetését és a balesetbiztosítási díj igazságos rendezését. Elvül fogadták el, hogy asztalos ne vállaljon el csak szakmába vágó munkát. Követelték a kőművesmesterek megrendszabályozását. Az egybegyűlt asztalosok arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a bérharcok esetén a tulkapások ellen szolidaritást vállalnak. Az értekezlet kimondotta, hogy országos mozgalmat indít az asztalosszövetség megalakítására és e mozgalom vezetését a rimaszombati szakosztályra bízta.

ARANY ÉS NEM ARANY.

Pinty és Ponty kirándulnak. Egy hegy tővében azt mondja Pinty:

- Ponty, te egy lusta tevs vagy. Miért nem akarsz velem felgyalogolni a hegytetőre?
- Az arány miatt.
- Micsoda arány miatt?
- Mert ez a hegy legalább ötszáz láb, én mindössze két láb vagyok és ez nem arány.

NYELVLECKE FERJEKNEK.

Dobozék Párisba utaznak, hogy megnézzék a világkiállítást. Dobozné minden női divatruket hirtelén megáll.

— Mond, Pál — fordul egyszer az urához — tulajdonképpen mit jelent ez a szó: „Nouveauté” (Újdonság).

Mire Doboz nagyon gyorsan felel:

— Megvették.

— Csak eljöttem.

— Na, gyere. Különös.

Szóval, valami baj mindenesetre van, ezt már tudta az apja. De egyelőre nem kérdezt semmit. Hirtelen megállt Károlyka. Az apja is.

— Loptam! — rebegte Károlyka kétségbeesetten.

— Elloptam öt pengőt a ruhaszekrényből, a férfiingek alól.

— Mire kellett? — kérdezte az apa nyugodtan, bár igen halkán.

Károlyka várt. Gondolkozott, hogy hogyan is kezdje. Lassan nekibátorodott:

— Apa, te is férfi vagy, megértess engem.

— Nos?

És Károlyka elmondta a történetet, M. Gitta-Máriával, az előadással s a sok-sok krizantémmal.

Az apa nagysokára szolt:

— Miért mondd azt, hogy loptál?

Károlyka nem tudott válaszolni, mert olyan érzés öntötte el, hogy ott nyomban zakogni kezd, ha csak a száját kinyitja.

— Ne használj, kérlek, ilyen súlyos szavakat!

— Loptam! — erősítette Károlyka.

— Várj csak! Az a pénz a szekrényben volt, a mi ingeink alatt. Talán éppen a te számodra félretéve. Mindenesetre súlyos hibát követél el, hogy szó nélkül vettél magadhoz.

— Köszönöm, — auttogta Károlyka.

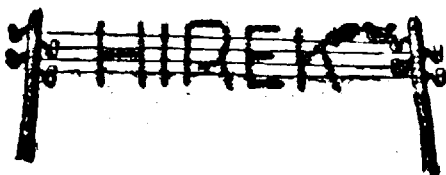
— Múskor, ha ilyesmire pénz kell, inkább kéri tőlem.

— Nem fogok kérni

— Miért nem?

— Nem fog kelleni. Soha többé, ebben az életben.

— Hosszabb időt mondj, fiam. Legalább öt esztendő.



AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félre 150 lei, negyedévre 75 lei.

Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und Administration:

Arad, Caminul Industriilor — Iparos Otthon.

Hirdetések négyzetcentimétere 6 lei. Éves kö-séknél ártengedmény.

Str. Brătianu 18.

„Ügyeljenek, hogy a lojális kisebbség igényeit kielégítsék...”

A Prezentul írja:

A magánvállalatok nacionalizálása, illetve a nemzeti munka védelme bölcsek rendelkezések helyett állandó torzalkodásra és gazdasági élet zavarára ad alkalmat. A kormány nacionalistának tartja magát, a kérdést mégis négy év óta halasztja. A munkaügyi miniszter teendőit a kereskedelmi és ipari miniszter igényli magának. Ugy látszik, időt akarnak nyerni, hogy a megoldást végleg meghússák. Nem elég a jóakarát, hozzáértésre is szükség van. A kérdést nem lehet monopolizálni. Az lenne a leghelyesebb, ha a parlament elé terjesztenék a tervezetet, melyhez minden párt hozzájárulna. Ne keltsenek olyan benyomást, hogy a kormányzás végén azért intézkednek a rendeltörvény formájában, hogy a következő kormány helyzetét nehezítsék. A hivatalos tervezet kellő időben hozzák nyilvánosságra s ügyeljenek, hogy a lojális kisebbségek igényeit kielégítsék.

= CSAK TÖRVÉNYESEN... Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy a magánvállalatok nyugdíjalapjait a társadalombiztosító hatáskörébe akarják utalni. A társadalombiztosító hivatalos közleményt hozott nyilvánosságra, amelyben hangsúlyozza, hogy más szándéka nincs, mint a társadalombiztosítás egységesítéséről szóló törvény 125. szakaszának alkalmazása.

SKÓT VICC.

A skót gyomorspecialistához megy, hogy megvizsgálta magát. A várószobában óvatosan megkérdezi egyik páciensétől:

— Mennyit kér a tanár ur egy vizsgálatért?

— Az első látogatás 10 schilling és 5 schilling minden következő látogatás.

Mikor a skótra kerül a sor, örvendező arccal lép be a rendelőbe:

— Van szerencsém doktor ur! Már megint itt vagyok!

— ALLATBÖR — VEGYI UTON. Berlinből jelentik: A frankfurti német vegyészértékesleten az a szenzáció erejével ható bejelentés hangzott el, hogy német vegyészeknek sikerült vegyi úton állati bőrt előállítani, amely nem tévesztendő össze a műbőrrel, mert az állati bőrral teljesen azonos tulajdonságokkal rendelkezik.

= Uj találmányok a lipcei őszi-vásáron. Az augusztus 29-én kezdődő lipcei őszi-vásár az új felfedezések egész sorát tárja a közönség elé. Szüntelen kutatás fejleszti a technikai vásár színvonalát. Az őszi-vásár érdekességei közé tartozik a gyermekek részére szolgáló elektromos építészeti kiállítás. Különböző gépdarabokból a gyermek 160 különféle gépet állíthat össze és zseblámpa elemek segítségével mozgásba hozhat. Ez a találmány a gyermek technikai érzékének játék útján való fejlesztését éri el. Ugyancsak most kerül bemutatásra az az új csomagoló cikk, amely a drágább tubusok, pléh-edények pótlására szolgál és cédrusfából készül. Bemutatják a fából és kemény papírból készülő edényeket, fűzőkádát, amely a bádóg és a vas pótlására szolgál. Érdekes újdonság lesz az új automata szekerény, amely viszáradja a pénzt, ha az automatába bedob a pénz bedobása után más kiskötőt választ. Így a lipcei technikai vásár az idén a szokottnál is több meglepetést tartogat a látogatók számára.

A drágaság tanulsága: szövetkezzünk!

A szegény, kisembereket sújtja a legérzékenyebben a napról-napra növekedő általános drágaság. Alig van olyan elsőrendű szükségleti cikk, melynek ára az utóbbi időben fel ne szökött volna. Az okot hiába kutatjuk, hiába ismerjük, a tényen alig tudunk segíteni s

kormányrendeletekkel sem lehet az üzérkedést hatékonyan letörni, ha úgy a termelők, mint a fogyasztók össze nem állanak s a méltányosság alapján nem rendezik az égetően fontos kérdést.

A termelés és a javak elosztása a mai liberális-kapitalisztikus termelési rendben a szabad verseny alapján történik nagyjában, — a fő cél: mennél magasabb nyereség elérése egyrészt, — a másik oldalon pedig az áraknak lehető legalacsonyabb szintre való lenyomása, még ha ez az egyik, vagy másik rész anyagi romlásával történik is s emellett a munkásoktól éhbéért kell dolgozzék.

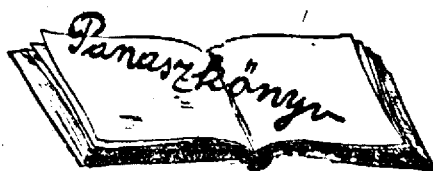
Ez az igazságtalanság az oka azután a vagyontalan tömegek forrongásának, akik még a fennálló társadalmi rend felperzselése árán is változást óhajtanak. A kérdés nem olyan egyszerű, hogy azt pár sorban meg lehetne tárgyalni. Adandó alkalommal egy cikksorozatban foglalkozni fogunk a gazdasági

problémával. Most azonban időszerűnek tartunk levonni egy praktikus tanulságot: szövetkezeti uton sok hátrány kiküszöbölhető volna s ezért létérdeke a szegénységnek, hogy a szövetkezeti mozgalmat a saját érdekében felkarolja s ezáltal megmenekedjék az üzérkedés lelkiismeretlen spekulációjától s azt a hasznót, melyet a közvetítő kereskedelem rak zsebre, a saját előnyére fordítsa.

Csak egy jelentéktelennek látszó, de annál ékebben szülő példát hozok fel: a citrom úgy terem egyes országokban, mint nálunk az alma. Rendesebb ára darabjának 3 lei kicsiben s mégis nagyon gyakran 6—7 leit kell érte fizetni. Ki keresi meg ezt a 3—4 leies darabonkénti különbözetet, amely súlyos milliókra rug fel s minek kell a kisembereknek ilyen nagy áldozatot hozni, hogy lelkiismeretlen kufárok, nagytőkések a bőrén hizhassanak?

Mindaz nem történhetik meg sem a citrommal, sem más cikkel, ha a fogyasztók és a termelők is szövetkeznek s közvetlenül kerülnek áru és érték-csere viszonyba. Jegyezzük meg tehát: a kiut a válságból megtalálható, csak rá kell lépni s áthatva a szövetkezeti gondolat fontosságától: cselekedni kell.

Dr. P.



Nem volt a patikában a betegsegélyző gyógyszerésze

Kedves Szerkesztő Ur!

— Én is, feleségem is, évek óta pontosan fizető tagjai vagyunk a helyi betegsegélyző pénztárnak. A minap éjjel a feleségem rosszul lett s természetesen orvost hívtam hozzá. Az orvos megvizsgálta, gyógyszereket írt fel és meghagyta, hogy ezeket reggel korán csináltassam meg. Reggel 8 órakor elrohantam a betegsegélyző gyógyszerészre, de a gyógyszerészek nem kaptam meg, mert a gyógyszerész nem volt ott. Nem akartam vesztegetni az időt és felajánlottam, hogy megveszem a gyógyszereket az egyik magángyógyszertárban, úgy, hogy a betegsegélyző majd kiegyenlíti a számlát. Ajánlatomra az egyik tisztviselő azt mondotta: „Ha sok a pénze, csak csináltassa meg”. Több mint két órai szaladgálás után tudtam csak hozzájutni az előírt gyógyszerekhez az egyik betegsegélyző orvos személyes közbenjárásának eredményeképpen.

Sft. Gheorghe-Sepsiszentgyörgy.

Klein Dezső, szobafestőmester.

Önkéntelenül felvetődik a kérdés: Ha a gyógyszerkeresés miatt haláleset következett volna be, vajon kit terhelt volna a felelősség?

= A mézárak. Ez idén a mézszezon igen gazdagnak indult, de a hosszan tartó szárazság miatt a virágoknak nem volt nektár tartalma és ezért a méhek nem tudtak hordani. Több méhészméhcsaládjaival vándorutra kelt, nedves erdőirtások virágainak kihasználása céljából. A vándorméhészek igen szép eredményeket érnek el. Az EME régóta biztatja és bátorítja tagjait a méheikkel való vándorlásra és ennek már kezd nyoma mutatkozni. A több méztermés miatt azonban az árak nem csökkennek. A mézszüret alkalmával termelőknél a méz nagybani ára kg.-ként 35 és 40 lei.

★

PORULJART SPORTBARAT.

Maceráné barátai körében leadta véleményét az uráról.

— Az a betyár — mondta — folyton csak szórakozáson töri a fejét. Mostanában mindig meccsre jár, meccsről beszél és tegnap este rémülten vettem észre, hogy mennyire tele van a futballal.

— Mi volt tegnap este? — kérdezte egyik barátja.

— Hogy mi? Olyan volt, mint egy futballabda.

— Hogy értsem ezt?

— Beruova feküdt egy kavában.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reunionei Civile de Reînviatare din Arad prin această comunitate cu asociații, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportja Igazgatósága ezúton közli a tagjaival, hogy a halálozási járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

In Grupa I. csoportban Vád. I. Petru Binchici Péterné 909.

In Grupa II. csoportban Vád. I. Petru Binchici Péterné 992 számig esedékes a fizetés.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Industriilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiile lor, să achite restanțele Interesul lor propriu fiindcă în conformitatea §-ului 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedea de la o dată, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedati:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja Igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálozási járulékaikkal hátralékosak vannak, azt saját érdekében rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15. §-a értelmében tagsági joguk automatic megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható. A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa „A” csoportban 988. Vád. I. Petru öz. Binchici Péterné.

In Grupa „B” csoportban 977 Vád. I. Vilhelmoz. Román Vilmosné, 978. Romulus Stoian Romulus.

UJ KELET

Románia egyetlen zsidó napilapja

Kérjen mutatószámot

Cluj, Str. Baron L. Pop 10

NEM TÉVEDETT.

— Mancika, maga olyan okos és józan lányul látszik! Akar a feleségem lenni?

— Nem.

— Miért?

— Mert én tényleg olyan is vagyok, mint amllyennek látszom.

Tipografia „HIRLAP” Arad.